

ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

8901 Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 17-19. Telefon: 92/502-106, fax: 92/502-101
e-mail: mayor@zalaegerszeg.hu

.....napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

**Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése
2019. március 7-i ülésére**

Tárgy: Tájékoztató Zalaegerszeg város Környezetvédelmi Programjának végrehajtásáról, valamint a 2019. évi Cselekvési Terv meghatározása

Előterjesztő: Balaicz Zoltán polgármester

Készítette: Műszaki Osztály
Tánczos Zsolt környezetvédelmi szakreferens

Tárgyalta: Szociális, Lakás és Egészségügyi Bizottság
Műszaki Bizottság
Gazdasági Bizottság
Pénzügyi Bizottság

Törvényességi és tartalmi, formai szempontból ellenőrizte: Önkormányzati Osztály

Tisztelt Közgyűlés!

A környezetvédelmi feladatok legalapvetőbb törvényi szintű összefoglalását a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. (továbbiakban: környezetvédelmi törvény) tartalmazza. A környezetvédelmi törvény 46. §-a alapján az önkormányzatok a környezet védelme érdekében környezetvédelmi programot készítenek, melyet a közgyűlés hagy jóvá. Az önkormányzat gondoskodik a települési környezetvédelmi programban foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról és figyelemmel kíséri a feladatok ellátását.

A jogszabályi előírásokra tekintettel Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése 94/2017. (V.18.) számú határozatával elfogadta a Progressio Mérnöki Iroda Kft. által elkészített 2017-2022 időszakra vonatkozó Települési Környezetvédelmi Programot. Az új program jelen formájában egy 6 évre szóló stratégiai terv is, amelyben foglaltak megvalósítása tovább javítja városunk környezeti állapotát és arculatát, illetve elősegíti a jó közérzetű város biztosítását. *A Programot elfogadó határozat szerint évente el kell készíteni a következő év Cselekvési Tervét, illetőleg környezetvédelmi törvény alapján értékelési és felülvizsgálati kötelezettséget írt elő a Programban megfogalmazott és végrehajtott feladatokra vonatkozóan.*

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelten fontos feladatának tekinti a város környezeti állapotának megőrzését, javítását, a civilizációs fejlődés káros hatásainak megelőzését és mérséklését, a környezettudatos szemléletformálás és közösségi szerepvállalás elősegítését. Városunk nem csak alapelveket fogalmazott meg és célokat tűzött ki, hanem lehetőségeihez mérten tesz is azok - fenntartható módon történő - megvalósítása érdekében. Az előterjesztésben bemutatott eredményeink jelzik, hogy a megkezdett munkát tovább kell folytatni, figyelembe véve a város teherbíró képességét és a rendelkezésére álló anyagi lehetőségeket.

A Szociális, Lakás és Egészségügyi Bizottság 26/2019. sz. határozatával – 12 igen, egyhangú szavazattal – az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja.

A Műszaki Bizottság 24/2019. sz. határozatával a Zalaegerszeg város Környezetvédelmi Programjának végrehajtásáról, valamint a 2019. évi Cselekvési Terv meghatározásáról szóló tájékoztatót egyhangúlag 10 igen szavazattal elfogadásra javasolta a közgyűlésnek.

A Gazdasági Bizottság 25/2019. számú határozatával az előterjesztést 12 igen, egyhangú szavazattal támogatta.

A Pénzügyi Bizottság az előterjesztést Pénzügyi Bizottság 15/2019. számú határozatával 12 igen, egyhangú szavazással közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztés mellékletét tartalmazó Zalaegerszeg város Környezetvédelmi Programjának 2018. évi beszámolóját, valamint a 2019. évre vonatkozó Cselekvési Tervét elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése elfogadja Zalaegerszeg város Környezetvédelmi Programjának végrehajtásáról szóló tájékoztatót és a 2019. évi Cselekvési Tervet. Felkéri a polgármestert, hogy az előterjesztésben foglaltak alapján tájékoztassa a lakosságot a város környezeti állapotáról.

Határidő: 2019. május 31.

Felelős: Balaicz Zoltán polgármester

Zalaegerszeg, 2019. február 28.

Balaicz Zoltán
polgármester

**Zalaegerszeg város
Környezetvédelmi Programjának
2018. év beszámolója, valamint
2019. évi Cselekvési Terve**

1. KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁS FEJLESZTÉSE

1.1. Oktatási, nevelési intézmények

A környezeti nevelés ezen színterein kiemelt szempontként jelennek meg az alábbi alapelvek:

- Természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Figyelem felhívása a természet értékeire, szépségeire.
- Gyermek érzékenyítése a környezeti problémák iránt.
- Természet sokszínűségének megismertetése, a változások közös felfedezése.
- Környezettudatos életvitel kialakítása.

A nevezetes dátumokhoz (Föld, Víz, Madarak és fák, Állatok Világnapja...) kapcsolódóan 2018. évben is kidolgozásra került egy eseménynaptár. Az oktatási intézmények különböző helyszíneken - a nevezetes alkalomhoz kapcsolódó változatos programokkal - mutatták be az óvodásoknak és diákoknak a környezetvédelem fontosságát, valamint a Jeles Napok üzenetét. Az alábbi táblázatban szereplő intézmények legtöbb esetben házigazdák voltak, az általuk szervezett rendezvényre a város többi oktatási intézménye is meghívást kapott.

Eseménynaptár 2018.

dátum	esemény	szervező óvoda	szervező általános iskola	szervező középiskola
március 22.	Víz világnapja	Mikes utcai óvoda	Öveges József, Eötvös József és Landorhegyi Általános Iskola	
április 22.	Föld napja	Landorhegyi óvoda	Béke ligeti Általános Iskola	Kölcsey Ferenc Gimnázium
május 10.	Madarak és fák napja	Szent László utcai óvoda	Izsák Imre és Liszt Ferenc Általános Iskola	Ady Endre Általános Iskola és Gimnázium
június 5.	Környezetvédelmi Világnap		Izsák Imre Általános Iskola	Kölcsey Ferenc Gimnázium
szeptember 16.	ÖKO nap		Zalaegerszegi Belvárosi Magyar- Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	
október 4.	Állatok világnapja	Csillagközi Óvoda	Öveges József és Eötvös József Általános Iskola	Báthory István Szakgimnázium és Szakközép Iskola

- Zalaegerszegi Belvárosi Magyar- Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola immár hetedik alkalommal szervezte meg az *ÖKO nap* elnevezésű rendezvényt, melynek programjain a város óvodáiból és iskoláiból több mint 1000-en vettek részt. Az akcióban játékos formában

ismerkedhettek meg a részt vevők a természetvédelem, a környezetvédelem és a környezettudatos gondolkodás fontosságával és módszereivel.

- Állatok Világnapja kapcsán óvodások részére rajzpályázat került meghirdetésre „*Az én kedvenc állatom*” címmel. A gyermekek alkotásait a Csillagközi Óvodában állították ki.
- Az Állatok Világnapja alkalmából nagysikerű 3D-s filmvetítés zajlott a Csillagközi óvodában, melyben látványosan mutatták be Magyarország állatvilágát. A vetítés után a gyermekek kérdéseket tehetek fel a film készítőinek, majd lerajzolták élményeiket/kedvenc állataikat.
- Dr. Illyés Zoltán ornitológus vezetésével odúkat helyeztek oktatási intézményekbe. Ezt követően az óvodások, a diákok és a pedagógusok aktívan vehettek részt a madármegfigyelések, illetve a madárgyűrűzések folyamatában.
- Öveges József Általános Iskolában korábban *fűszerkertet alakítottak ki*, melyet az intézmény diákjai azóta folyamatosan gondoznak, illetve a pedagógusok ismeretterjesztő órákat tartanak a növények bemutatására és azok felhasználási lehetőségeire.
- 2018-ban hatodszor hirdették meg „*Mozdulj a klímáért!*” országos felhívást, melyhez több általános iskola csatlakozott. Az iskolai kampányhét megrendezésére hosszabb időszakban biztosítottak lehetőséget (szeptember 3. és október 19. között). A kampány ideje alatt a résztvevők játékos formában ismerkedtek meg a klímavédelemmel, az élelmiszertermelés és fogyasztás összefüggéseivel, a természetközeli mezőgazdasággal, a környezettudatos mobilitással, a környezetvédelemmel és fenntarthatósággal.
- Szent László óvodába *esővíz gyűjtő* került telepítésre. Az esővizet az óvoda kiskertjeinek öntözésére használják fel.
- Kiskertek kialakításához *tőzeg és évelő növények beszerzését és kiszállítását* biztosítottunk az oktatási/nevelési intézmények részére. A növényeket az óvodások és a diákok ültették el a Városgazdálkodási Kft. szakembereinek bevonásával.
- *Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola* rendezésében tavaly is lezajlott - Víz világnapja alkalmából megrendezett - játékos úszóverseny. A rendezvényen az egészséges életmódra és a mozgás szeretetére nevelés, mellett hangsúlyt kapott a víz védelme, a vizeink tisztaságának megőrzése is. A versenyen a Landorhegyi, a Liszt Ferenc, az Eötvös József és a Mindszenty József Általános Iskola diákjai vettek részt.
- *Báthory Szakképző Iskola* az Állatok Világnapja alkalmából megrendezte a „*Mancs a kézben*” című programot. Ennek keretében - különböző állatvédelemmel foglalkozó szervezetek közreműködésével - rendhagyó tanórák kerültek megtartásra, melyek témája az állatok védelme és a felelős állattartás volt. A diákok megismerkedhettek a segítő kutyák munkájával, a kutyás sportokkal, a kulturált állattartás szabályaival, a fajtamentő szervezetek munkájával és a magyar kutyafajták génmegőrzésének programjával. A tematikus napon környezetvédelmi tesztet is kitöltöttek diákok.
- *Szent László utcai óvodában* a Madarak és fák napja rendezvényen kiállítás (év fája, év madara), ismeretterjesztő vetélkedők, csapatjátékok és bemutatók kerültek megtartásra a város óvodásainak bevonásával.
- *Öveges József Általános Iskolában* a Víz világnapja kapcsán városi rajz és versmondó verseny, valamint fotópályázat és csapatverseny került megrendezésre.
- Az *Eötvös Általános Iskola* 400 diákja egész napos Erdei iskolai foglalkozásokon vett részt. Programokon megismerkedhettek a madárgyűrűzéssel, a madarászattal, játékos vetélkedő keretében bemutatásra került a Válicka patak élővilága, illetve túra keretében felfedezhették a környék természeti értékeit.
- *Ady Endre Általános Iskola és Gimnázium* a Madarak és fák napja rendezvény keretében előadásokat tartottak a Dísz téren, illetve fákat/évelő növényeket ültettek az iskola udvarán.

- *Kölcsey Ferenc Gimnázium* a Föld világnapja alkalmából 2018-ban is megrendezte a Sziva Ferenc tájékoztató és túraversenyt, melynek központi témája a környezet- és természetvédelem (kiemelten szelektív hulladékgyűjtés) volt. A Környezetvédelmi világnapon - Bóklászás a sötétben éjszakai elnevezésű természetismereti túraversenyen - az Aranyoslap és környezetének természeti értékei kerültek bemutatásra, illetve fákat ültettek a diákok az iskola udvarán.
- *Liszt Ferenc Általános Iskola* a Madarak és Fák napjához kapcsolódóan a 3-5. osztályok egy komplex környezetvédelmi és természetismereti napot töltöttek el a botfai Mindszenty Ifjúsági Házban (Erdei iskola). A programok között szerepelt madárgyűrés, túra térképismerettel, patak vizsgálat és a védett állatok megismerése.
- *Eötvös József Általános Iskolában* az Állatok világnapján csapatversenyt rendeztek, melyen kutyabemutató és kutyaterápiás óra került megtartásra. A Víz világnapjára pedig rajz, versmondó és környezetvédelmi csapatversenyt került megrendezésre a város általános iskolásai számára.
- *Izsák Imre Általános Iskola* a Madarak és Fák Napja alkalmából a Csácsi arborétumba szerveztek programokat az intézmény tanulói számára. Dr. Illyés Zoltán biológus által megtartott egész napos foglalkozásokon madárgyűrés, madárhangokkal való ismerkedés, természetismereti barangolás, fák és a vízi világ vizsgálatára is sor került.
- Föld napja alkalmából a *Landorhegyi úti Tagóvoda* hívta a város óvodásait egy játékos délelőtti. Óvodánként 1 db A/3-as méretben, vegyes technikával (rajzolás, festés) és újrahasznosított anyagok felhasználásával készített alkotásokat vártak a neves nap alkalmából. A felhívásra beérkezett képek a Landorhegyi úti Tagóvodában kerültek kiállításra.
- *Diákönkormányzat* tagjai részt vettek a város zöldfelületek megújításában, segítségükkel élő növények kiültetése valósult meg a Berzsényi utcában.
- A Magyar Madártani Egyesület és az *Erdei Iskola* szakemberei útmutatásával az *Öveges Általános Iskolában* madárbarát kert és tanösvény került kialakításra. A tanulók télen madáreleséget helyezhetnek ki, illetve egész évben - madarászok bevonásával - megfigyelhetik és gyűrűzhetik a környék madarait.

Zöld óvodák

Már óvodás korban megkezdődik a gyerekek életkori sajátosságaihoz igazodva a környezettudatos életmódra nevelés, amely remélhetőleg a gyerekekben tovább erősödve végigkíséri életük folyamán. Ennek egyik hatékony módja a zöld óvoda program. A zöld óvoda egy olyan intézmény, ahol mindenki tisztában van a fenntarthatóság gondolatával. Szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik, a helyi nevelési program a környezeti nevelésre épít. A gyerekek nevelése életkorhoz igazodó, tevékenységközpontú módszerekkel zajlik. Zöld óvoda programban a Mikes utcai, a Szent László utcai, az Űrhajós úti, a Kodály utcai és a Landorhegyi óvoda vesz részt.

Ökoiskolák

Az illetékes minisztériumok közös pályázatán az iskoláknak minden tanévben lehetőségük van az ökoiskola cím elnyerésére. Az ökoiskolákban nem csak a tanításban érvényesülnek a környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának elvei, hanem az iskolai élet minden területén; az iskola működtetése terén éppúgy, mint a gyerekek étkeztetése vagy a táborok szervezése során. Az iskolai munkához több szálon kapcsolódik a helyi közösség. A helyi környezeti értékek és gondok részét képezik az iskola pedagógiai munkájának, a helyi pedagógiai programba beágyazottan. Zalaegerszegen az alábbi intézmények rendelkeznek ökoiskola címmel:

- Zalaegerszegi Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény;
- Béke ligeti Általános Iskola;
- Öveges József Általános Iskola;
- Zalaegerszegi Belvárosi Magyar- Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola;
- Kölcsey Ferenc Gimnázium;
- Ganz Ábrahám Szakközépiskola és Szakiskola;
- Munkácsy Mihály Szakközépiskola és Szakiskola.

Az oktatási intézményekhez kötött környezeti nevelés és szemléletformálás alapjai kialakításra kerültek, a megkezdett munkát 2019-ben is folytatni kell. A jövőben az alábbi programokkal, kezdeményezésekkel tovább színesíthetők a nevelés színterei.

- Nyílt napok szervezése az önkormányzati tulajdonú cégeknél:
  - ✓ ZALA- MÜLLEX Kft. (hulladékgazdálkodás)
  - ✓ Városgazdálkodási Kft. (zöldfelület fenntartás)
  - ✓ Zalavíz Zrt. (vízgazdálkodás, vízvédelem).
- Városgazdálkodási Kft.-vel együttműködve, oktatási/nevelési intézmények bevonása a településrészi virág- és faültetésekbe.
- További kiskertek kialakítása az oktatási/nevelési intézményekben.
- Szelektív hulladékgyűjtéssel kapcsolatos szemléletformáló kampány szervezése a ZALA-MÜLLEX Kft. (hulladékgazdálkodási közszolgáltató) bevonásával.
- Programok szervezése a Zalavíz Zrt. bevonásával, a vízpazarlás csökkentésére.
- Aktívabb részvételre ösztönzés a Virágos Zalaegerszegért és a Virágos Magyarországért mozgalmakban.
- Zöld óvodák és ökoiskolák számának növelése.
- Intézmények szélesebb körű bevonása az Erdei Iskolai foglalkozásokba.
- Közterületek örökbe fogadásának elősegítése.
- Diákönkormányzat aktív bevonása a kortárs környezeti nevelésbe.

1.2. Lakossági felvilágosító kampányok, településszépítési programok lebonyolítása

- Idősek Gondozó Háza előtti területen a dolgozók és a gondozottak részvételével beültetésre került egy virágágyás.
- *Bringás reggeli.* Az országos akció célja, hogy népszerűsítse a kerékpáros közlekedést, ami egy gyors, olcsó és környezetbarát megoldást jelent mindenki számára. A zalaegerszegi rendezvény szervezői szerint az elmúlt évekhez képest ismét nőtt a résztvevők száma. Kezdeményezésem reggel 6 és 9 óra között igyekeztek egy-két finom falatra minden kerékpárost megállítani, akik áthaladtak a Dísz téri bringaúton, ezen kívül a bringások - szakemberek bevonásával - szervizelhették is kerékpárjaikat.

- Civilek és egyesületek bevonásával a Mária zarándokút újabb szakaszai kerültek átadásra Bozsok és Botfa között, illetve Búcsúszentlászló és Botfa között. A túraútvonal gondozását szintén a civil szervezetek és egyesületek vállalták.
- A botfai városrészben immár második alkalommal került megrendezésre az országos *Bioblitz 24 óras vagyonleltár*. Az akció célja nem tudományos felmérés volt, hanem az hogy felhívjuk a lakosság figyelmét a biológiai sokszínűsége. Több, mint 200 fő részvételével - köztük biológusok, zoológusok, botanikusok, mikológusok (gombaszakértők) - 500 élőlényt sikerült begyűjteni. A rendezvény nagy sikert aratott a városlakók körében, az óvodás korútól a nyugdíjasokig szinte minden korosztály képviseltette magát a színes programokon.
- Botfán 2010-től a közelmúltig több mint 200 védett élőlény azonosítása történt meg. A fajgazdagság bemutatására - önkormányzat anyagi támogatásával - dr. Illyés Zoltán ornitológus elkészítette *Zalaegerszeg védett természeti értékei I.* című kiadványt. A könyvből ingyenesen juttattunk a város óvodáiba és iskoláiba, ezzel is segítve az intézmények eredményes környezeti nevelését. Az értékesítéséből származó bevételből a *Zalaegerszeg védett természeti értékei II.* könyv kiadását tervezzük biztosítani.
- *Európai Mobilitási Hét (autómentes nap)* keretében színes programokkal mutattuk be, hogy az autón kívül milyen alternatív közlekedési módok vannak, melyeket aktívan ki is próbálhattak a résztvevők.
- 2018-ban is megtartásra került a „*Házunk, kertünk, udvarunk*” kertészeti kiállítás. A rendezvény egyik kiemelt célja a környezettudatos attitűd kialakítása volt. A gyerekek és fiatalok természetközeli szemléletének erősítése játszóházakkal, játékokkal, interaktív előadásokkal és növényültetéssel valósult meg. Az előadások egyik kiemelt témája a gyógyfűvek, gyógynövények és az allergén növények hatása az emberi szervezetre, illetve a gyomnövények elleni védekezés módja volt. A rendezvény ideje alatt egy rajzpályázat eredményhirdetésére is sor került. A beérkezett pályaművek témái közt szerepelt a környezetvédelem, a környezetért felelős életvitel és értékrend bemutatása.
- Társasházaknak - igény szerint - ingyenesen biztosítottunk *virágföldet és évelő növényeket a lakókörnyezetük megszépítéséhez* (50 m³ kétszer darált tőzeg és 145 db évelő növény került kiszállításra).

- Városgazdálkodási Kft. a társasházak részére *üzemanyagot* (fünyírók üzemeltetéséhez) és *eszközöket biztosított* abban az esetben, amikor a rendeletben előírtaknál nagyobb zöldfelületet (közterület) gondoztak.
- Közösségek (egyesületek, civil szervezetek, lakóközösségek) 2018-ban is segítettek a *közterületen/önkormányzati területeken megjelenő illegális hulladéklerakások felszámolásában*. Az akciók során önkormányzatunk ingyenesen biztosította az összegyűjtött hulladék elszállítását.
- 2018-ban önkormányzatunk a Városgazdálkodási Kft.-vel közösen ismét meghirdette a *Virágos Zalaegerszegért akcióprogramot*. A pályázat célja a kulturált, környezetbarát, vendégváró településkép elősegítése, valamint a környezetszépítésre való motiváció kialakítása volt. A pályázat kiterjedt a lakóépületek környezeti gondozottságának növelésére, az ablakok, balkonok, erkélyek díszítésére, valamint a kereskedelmi egységek környezetszépítésének ösztönzésére. A

Virágos Zalaegerszegért akcióprogramhoz kapcsolódóan 1994-től minden évben részt veszünk a *Virágos Magyarország Környezetszépítő Versenyben*. Az elmúlt évek tudatos és kitartó munkájának eredményeként 2018-ban elnyertük a Miniszterelnöki különdíjat.

- Dr. Illyés Zoltán biológus 2018-an is rendszeresen tartott *környezeti neveléssel, természetvédelemmel kapcsolatosan túrákat* (kockás lilium, orhidea), közösségi akciókat (aranyoslapi „békamentő”, denevér megfigyelések) és bemutatókat (védelem értékek, Válicska élővilága).
- A folyamatosan hulló levelek összetakarítása nemcsak a közterületeken jelent komoly feladatot, hanem a nagy területtel rendelkező oktatási intézmények számára is felkészülést igényel. A Városgazdálkodási Kft. és önkormányzatunk számos óvodával, általános és középiskolával vette fel a kapcsolatot, hogy segítséget nyújtson az *őszi nagytakarítási akciók* lebonyolításában. Az együttműködés eredményeként több helyszínre szállított ki lombgereblyéket, kesztyűket és zsákokat a Kft.
- IV. alkalommal szerveztük meg a *TeTedd! köztisztasági akciót*, melynek keretében a helyi védelem alatt álló Parkerő szépült meg. Az önkéntes segítségével sor került az elburjánzott cserék kivágására, a sétány gyöngykvaccsal történő felülszórására, növényültetésre, a köztéri bútorok és játszóeszközök festésére, az ivókút környezetének megújítására, valamint szemétszedésre.
- Helyi sajtóban *cikksorozat* készült, mely bemutatta többek közt:
  - ✓ szelektív hulladékgyűjtés, lomtalanítás és az őszi lomb akció tapasztalatait;
  - ✓ zöldhulladék gyűjtésének lehetőségeit (karácsonyfa, lomb);
  - ✓ városunk hulladékokkal kapcsolatos problémáit, lakosság szerepét;
  - ✓ hulladékudvarokba beszállítható hulladékokat.
- Az önkormányzati tulajdonú cégek 2018-ban (is) aktívan részt vettek a környezeti nevelésben:
  - ✓ 2018-as Víz világnapja nemzetközi szlogenje „Védd természetesen!”, melyhez kapcsolódóan a *ZALAVÍZ Zrt.* meghirdette rajzpályázatát, melyre több mint 100 pályamű érkezett (óvodások és általános iskolások). A nagy érdeklődésre való tekintettel 2 napos lett az üzemlátogatás, melyen közel 1000 gyermek ismerhette meg a víztisztítás, a vízellátás és a szennyvíztisztítás folyamatát. A rendezvényre az ÉNYKK ökobuszaival szállították a gyerekeket, melyek a Zalavíz által szennyvíziszapból előállított CNG üzemanyaggal működnek. Tevékenyen részt vettek a TeTedd! köztisztasági akcióban és az ÖKONAP-on. 2019-ben a BGE-n kerül megrendezésre a „Kövess minket a zöld úton” elnevezésű vetélkedő, amelynek témája a fenntarthatóság és a környezettudatosság, aminek szintén aktív résztvevői lesznek. Kollégáik több alkalommal tartottak tájékoztató előadást általános- és középiskolákban.
  - ✓ *Városgazdálkodási Kft.* az érdeklődők számára ingyenes szaktanácsadást biztosított a növényültetések/gondozások kapcsán, illetve évente több alkalommal akciós növényvásárokat szerveztek (ezzel is hozzájárulva a virágosabb utcakép kialakításához). Tevékenyen részt vettek a TeTedd! köztisztasági akcióban, a Virágos Magyarországért és a Virágos Zalaegerszegért versenyben.
  - ✓ *ZALA- MÜLLEX Kft.* az ÖKO Napon tartott szemléletformáló rendezvényeket, részt vettek a TeTedd! köztisztasági akciókban, illetve a Báthory Szakközép Iskola - csatlakozva az Európai Hulladékcsökkentési Hét országos akcióhoz - diákjai és pedagógusai számára szerveztek üzemlátogatással egybekötött oktatást (szelektív hulladékgyűjtés, város hulladékgazdálkodása).

2018-ban is színes programokkal sikerült elérni a város lakosságát (óvodás kortól a nyugdíjasokig, fogyatékkal élőket) a környezetük megszépítésben és a tudatformáló kampányokba. A lakosság aktív részvételével nem csak megszépült a város, hanem ezáltal az itt élők jobban magukénak érzik a környezetüket. **A 2019-ben is törekedni kell az oktatási intézmények és a lakosság minél szélesebb körű bevonására a természeti, környezeti és helyi értékek bemutatására.**

1.3. Környezeti információs rendszer működtetése, nyilvánosság biztosítása

Zalaegerszeg Város Önkormányzata lehetőségeihez mérten jelentős erőfeszítéseket tesz a környezetvédelemért és a környezettudatos gondolkodás kialakításáért. Fontos, hogy a megtett intézkedéseket, az elért eredményeket és a kitűzött célokat a lakosság megismerje. Ennek érdekében a zalaegerszeg.hu portálra feltöltésre kerültek a vonatkozó helyi rendeletek, előterjesztések és tanulmányok. Lakosság médián keresztül (web oldal, újság, televízió, rádió) történő tájékoztatása egész évben folyamatos volt.

A környezet védelmének általános szabályairól 1995. évi LIII. törvény értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot (médián keresztül megtörtént). A város környezeti állapotára vonatkozó részletes információk megtalálhatóak:

- jelen előterjesztés vonatkozó fejezeteiben;
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Programjában (2016-2022);
- Zalaegerszeg város Zöldfelületi Stratégiájában (2016-2020);
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Szennyvízkezelési Program felülvizsgálatában (2016);
- Környezetvédelmi Alap 2018. évi felhasználásáról, valamint a 2019. évi terv meghatározásáról szóló beszámolóban;
- Zalaegerszeg város 2018. évi Zöldfelületi Stratégiájának végrehajtásáról, valamint a 2019. évi Cselekvési Terv meghatározásáról szóló beszámolóban.

2. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

2.1. Búslakpusztai hulladéklerakó

A *búslakpusztai lerakó* lassan telítődik, ezért bővítése elengedhetetlen. A tervezett lerakó területe 42.000 m², befogadó kapacitása pedig 485.000 m³ lesz, átadására várhatóan 2020 elején kerülhet sor.

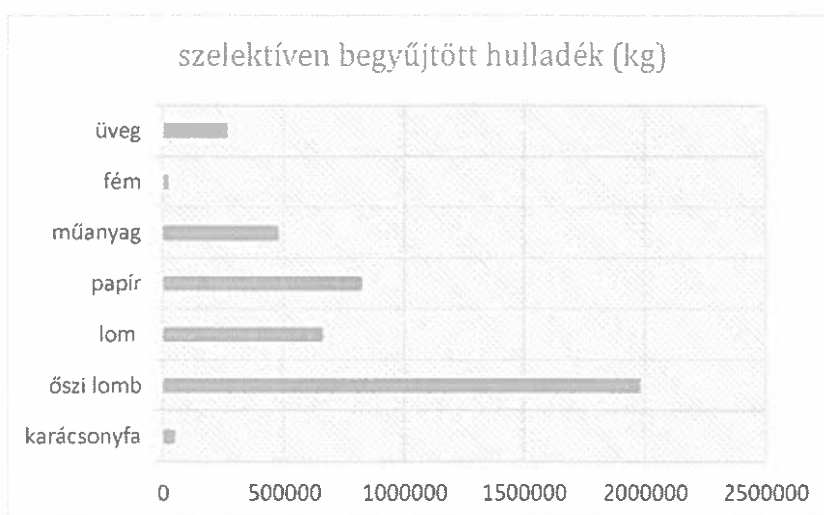

A lerakásra kerülő hulladék mennyiségének csökkentése érdekében egy *hulladékválogató üzem* valósulhatott meg Búslakpusztán, 500 mFt-os állami támogatással. A válogató úgy lett megtervezve, hogy alkalmas legyen a szilárd települési hulladékok komplex kezelésére, valamint energetikai/másodnyersanyag alapanyagok előállítására. A rendszer műszakonként éves szinten 40.000 tonna hulladékmennyiség feldolgozására alkalmas. A folyamat végén energetikai alapanyag (RDF anyag), hasznosítható fémek, illetve anyagában hasznosítható

műanyagok (elsősorban PET) keletkeznek. A szétválasztási folyamatban keletkező magas szervesanyag tartalmú frakció a beruházás első szakaszában még lerakásra kerül, de az újszerű hasznosítási technológiák meghonosításával lehetőség nyílik majd a jövőbeni hasznosítására (lásd jelen előterjesztés 4.2. fejezete). A fejlesztéssel olyan korszerű technológiai rendszer kifejlesztése valósult meg, amellyel csökken a lerakásra kerülő hulladék mennyisége és költsége, miközben értékes anyagok újrahasznosítására nyílik lehetőség. Már a beruházás első szakaszában 1/3-ával csökkenthető a lerakásra kerülő hulladék mennyisége, a beruházás tervezett második ütemében megvalósulhat a leválasztott másodnyersanyagok hasznosítása is.

2.2. Szelektív hulladékgyűjtés

- A város jól kiépített szelektív hulladékgyűjtési rendszerrel rendelkezik, mely során házhoz menő és gyűjtőszigetes gyűjtés is történik. Előbbi papírra, műanyagra, öblösüvegre, valamint zöldhulladéokra vonatkozóan biztosított a családi házas övezetben. A települési hulladékkezelő rendszer keretén belül 144 hulladékgyűjtő szigetet ürit a ZALA- MÜLLEX Kft., ahol a papír, műanyag, fém és üveg frakciókat lehet szelektíven gyűjteni. A városban két hulladékudvar is található, ahol műanyag, papír, fém, üveg, elektronikai, veszélyes, építési és bontási, illetve zöldhulladékok átvételét biztosítja a közszolgáltató. A keletkező lim- lom és lombhulladék lakosságtól történő - évente egyszeri - elszállítása megtörtént.
- A lakosság által a közterületekre kihelyezett növényi nyesedékek begyűjtésére a Városgazdálkodási Kft.-vel kötöttünk szerződést, melynek eredményeként 2018-ban 330 m³ nyesedék került begyűjtésre. A lágyszárú növényeket a ZALA-MÜLLEX Kft. komposztálta (depónia takarására használja fel), a faszárúak pedig (darálást követően) energetikai célú hasznosításra kerültek.
- A ZALA-MÜLLEX Kft. tájékoztatása alapján a szelektíven gyűjtött műanyag 91%, a papír 93%, a fém hulladék pedig 93% tisztaságú. A biológiailag lebomló zöldhulladékok 100%, a leválasztott papír 98%, a leválasztott műanyag 99%, a leválasztott fémhulladék hasznosítási aránya pedig 100%. 2018-ban 53.770 kg karácsonyfa, 1.982.060 kg őszi lomb, 661.760 kg lom, 824.343 kg papír, 479.500 kg műanyag, 23.020 kg fém és 263.650 kg üveg került begyűjtésre.

- Tapasztalatok alapján a fémgyűjtő konténerek telítettsége nagyságrendileg alacsonyabb volt a műanyag gyűjtő konténereknél, illetve a fém és a műanyag hulladékok esetében az utóválogatás lehetősége technikailag biztosított, ezért a műanyag és fém hulladékok 2018-tól együttesen gyűjthetőek.

2.3. Illegális hulladéklerakások felszámolása

- Önkormányzati tulajdonú területről az illegális hulladéklerakások felszámolása 2018-ban is folyamatos volt (több mint 800 m³ hulladék elszállítása történt meg). Közterületek esetében elsősorban a szelektív gyűjtőszigetek környezetében alakulnak ki ilyen jellegű problémák, melyeket a ZALA-MÜLLEX Kft. számolt fel a velük kötött szerződés alapján.

A lakosság által szelektíven gyűjtött hulladékok mennyisége folyamatos növekedést mutat. Sajnos azonban nem mindenki áll környezettudatosan az ingyenes gyűjtési lehetőséghez. Néhány helyszínen rendszeressé vált az a jelenség, hogy az edényekben vagy azok mellett kommunális és lom hulladék, sőt időnként veszélyes hulladék jelenik meg. Az illegálisan kihelyezett hulladékok rontják a városképet, szennyezik a környezetet, vonzzák a rágcsálókát és nem utolsósorban a rendszeres -

hetente ismétlődő - takarítások jelentős költséget jelentenek a város költségvetése számára, más célok előtt elvonva a közpénzeket. A legproblémásabb helyszínek a Landorhegy 36. és a Kossuth út 32-34. társasházaknál, valamint a bazitai városrészben található gyűjtősziget környezetében voltak. A hosszú időn keresztül, rendszeresen fennálló, nem rendeltetésszerű használat miatt a gyűjtőszigetek felszámolása mellett döntöttünk. A változással az érintett helyszíneken nem szűnt meg a szelektív gyűjtés lehetősége. A bazitai városrészben továbbra is működik a házhoz menő szelektív gyűjtés, a társasházak esetében pedig - megszűntek közvetlen közelében - több sziget is található.

A TEXTRADE Kft. által a város több pontján kihelyezett *használtruha gyűjtőkonténerek* környezetében korábban rendszeresen ruha hulladék jelenléte volt tapasztalható, mert a lakók több esetben akkor is a konténer mellé helyezik a ruhaneműket, ha a gyűjtőben még lenne hely. A probléma megoldására felvettük a kapcsolatot a Kft. képviselőjével, melynek eredményeként sűrítették az ürítés gyakoriságát, illetve a konténerek oldalán található telefonszámon tett bejelentést követően, a Kft. 24 órán belül elszállítja a konténer mellé rakott ruhákat. Azokon a helyeken, ahol az illegális mellépakolás ennek ellenére is rendszeres, ott 2019-ben kezdeményezzük a gyűjtők megszüntetését.

- *Magánterületeken* megjelenő illegális hulladéklerakások felszámolására (elsősorban lakossági panaszbejelentéshez kötődően) hatósági eljárásokat kezdeményezünk a terület tulajdonosaival szemben.

2.4 Pályázatok, fejlesztések

2.4.1 *Interreg Magyarország-Horvátország Határon Átnyúló Program keretében megvalósuló „EcoSmartCities” Ökológiailag okos és fenntartható városok c. projekt* 2017. október 1-jén indult és 2019. január 31-én zárult.

Projekt partnerek: Zalaegerszeg és Ludbreg (Horvátország)

Összköltségvetés: 174.201,55 € (55.744.946 HUF)

Zalaegerszegrre eső támogatás: 82.237,5 € (26.316.000 HUF)

A városok területének, lakosságának és gazdaságának állandó növekedésével nagy szükség van olyan innovatív hulladékkezelési megoldásokra, amelyek javítják a hulladékkezelő rendszer minőségét, növelik a megújuló energiaforrások felhasználását, csökkentik a költségeket, hatékonyabbá teszik a működést és kevesebb negatív hatással vannak a környezetre. A projekt célja, hogy különböző célcsoportok kapacitásának kiépítésével, valamint innovatív, fenntartható hulladékgazdálkodási megoldások kidolgozásával és fejlesztésével megoldást találjon ezekre az igényekre, teljesítse a program konkrét célkitűzését, hogy intézményi szereplőket is bevonjon a határokon átnyúló együttműködésbe. A projekt így hozzájárul a jószomszédi kapcsolatok előmozdításához, a harmonikus, kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődés ösztönzéséhez. A projekt keretében megvalósuló zalaegerszegi elemek:

- Rendezvények megtartása mindkét városban. Tréningek, konferenciák és határon átnyúló versenyek 10-12 éves diákok számára.
- Létrejött egy magyar, horvát, angol nyelvű honlap (www.ecosmartcities.eu), amely információkat tartalmaz a projektről és a megvalósuló eseményekről.
- Nemzetközi továbbképzés tanárok, valamint hulladékgazdálkodással és környezetvédelemmel foglalkozó szakemberek számára Zalaegerszegen (zéró hulladék és környezettudatosság témában).
- 6 db 3m³-es szelektív hulladékgyűjtő edény vásárlása és telepítése (Gasparich u 11. és Köztársaság u. 89.). A félig föld alá kerülő edények telítettségmérő szenzorokkal ellátottak (ultrahangos érzékelővel, szoftverrel, sim kártyával), az adatok a Zala Müllex Kft. felé továbbítódnak.
- Mobil applikáció kifejlesztése, mely lehetőséget biztosít a város körzetében észlelt illegális hulladéklerakó helyek bejelentésére - polgármesteri hivatal illetékese részére - egy mobil eszköz használatával. A rendszer része a két vezető mobil platformon (Android, iOS) működő EcoSmartCities Mobil Applikáció és a hivatali webes alkalmazás. A mobil applikáció letöltését követően a felhasználó regisztráció után tehet bejelentéseket. A polgármesteri hivatal illetékes munkatársai a webes alkalmazásban kezelik a beküldött bejelentéseket.
- Közvélemény kutatás (on-line kérdőív) a hatékony hulladékgazdálkodásról a városok lakosságának körében 2 alkalommal, a projekt elején és végén. A közvélemény kutatásra adott néhány válasz a 10. fejezetben található.
- “Zero hulladék koncepció” elnevezésű dokumentum kidolgozása.

2.4.2. A térség sikeres *KEHOP pályázatának* eredményeképpen további 3,5 mrd Ft támogatás érkezik régióinkban, melyből Zalaegerszegen további, jelentős hulladékgazdálkodási fejlesztések valósulhatnak meg (járműpark fejlesztés, hulladéklerakó bővítése, csurgalékvíz tisztító megépítése, gyűjtőedények vásárlása...).

2019-ben is cél, hogy folyamatos ellenőrzésekkel, hatósági eljárások kezdeményezésével, tájékoztató és szemléletformáló kampányokkal csökkenthetőek legyenek az illegális lerakások és növekedjen a szelektíven gyűjtött hulladék mennyisége.

3. KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS

Városkutatás Kft. által készített I. ütem révén a hazai megyei jogú városok közül Zalaegerszegen készült el az első SUMP helyzetfeltárás, amely mutatta a város elkötelezettségét a környezetbarát közlekedési módok iránt, valamint az igényt az uniós források elérhetőségének hatékonyabbá tételére. 2016-ban a Mobilissimus Kft. elkészítette *Zalaegerszeg Fenntartható Városi Mobilitási Terv (SUMP) II.* ütem dokumentumát. A SUMP II. ütemének kiindulópontja az I. ütemben elkészült helyzetértékelés volt, továbbá a célrendszerrel foglalkozó munkarészek, figyelembe véve az azóta eltelt időszak Zalaegerszeget érintő változásait, valamint a SUMP-ok készítésére vonatkozó iránymutatások hazai megszületését és evolúcióját. A II. ütem elkészítése révén vált teljes értékűvé Zalaegerszeg fenntartható városi mobilitási terve, nevezetesen a helyzetértékelés frissítésével, a cél- és eszközrendszer pontosításával, a projektek értékelésével és rangsorolásával, a megvalósítás előre vetítésével, valamint a kitűzött célok mérhetővé tételével. A Mobilitási Tervben az alábbi célok kerültek megfogalmazásra:

- A térségi közösségi közlekedési kapcsolatok erősítése a vasút szerepének növelésével.
- Zalaegerszeg bekapcsolása a gyorsforgalmi úthálózatba.
- A belváros komplex forgalomcsillapítása és a szükséges keretfeltételek biztosítása.
- Városon belüli tehermentesítő utak fejlesztése.
- Lakóterületek komplex forgalomcsillapítása.
- Városon belüli mobilitási kapcsolatok javítása.
- A helyi közösségi közlekedési hálózat újragondolása.
- A városi kerékpáros hálózat felülvizsgálata és a kerékpáros rendszer teljessé tétele.
- Városrészek közötti közúti kapcsolatok javítása.
- Vasútvonalak és főútvonalak elvágó hatásának mérséklése.
- Gazdasági területek hivatásforgalmi elérhetőségének javítása.
- A közösségi közlekedési szolgáltatások hálózati, menetrendi és tarifális integrációja.
- Térségi kerékpáros kapcsolatok kiépítése.
- Fenntartható, környezetbarát mobilitási rendszer.
- Szemléletformálás, mobilitástudatosság erősítése.
- Közösségi használaton alapuló közlekedési módok feltételeinek megteremtése.
- Minőségi közösségi közlekedési közszolgáltatás megteremtése, a járműpark megújítása.
- Alternatív üzemanyagok és hajtásrendszerek elterjedésének ösztönzése.
- Közlekedésbiztonság feltételeinek javítása.

A fenti célok az önkormányzat anyagi lehetőségeinek és a pályázati források függvényében valósulhatnak meg. A 2018-ban megvalósult projektek jelen beszámolóban kerülnek bemutatásra.

3.1. Kerékpárút hálózat bővítése

A Parkerdőben kialakításra került egy kerékpárút szakasz, mely egy speciális vízáteresztő, rugalmas, jó tapadású felületet biztosít a kerékpárosok számára. A magyar fejlesztésű burkolat újrahaznosított gumiőrleményt tartalmazó kopóréteggel rendelkezik. Kiváló tapadási és gördülési tulajdonságai az aszfalt kopóréteghez hasonlóak, viszont annál rugalmasabb, illetve ellenállóbb a faggyal, az erős napsugárzásnak és a hőtágulással szemben is.

Zalaegerszeg város Integrált Területi Program kerékpáros-barát város és a Zöld Zala projektjében megfogalmazott fejlesztési igényekhez kapcsolódó kerékpáros döntés-előkészítő tanulmányterv szerint az alábbi fejlesztési irányok indokoltak:

- Északnyugat- Dunántúli kerékpárút (Zalaszentiván felől érkező kerékpárosok fogadása és átvezetése a városon Teskánd, Bagod irányába);

- Gébárti tó- Zalaegerszeg viszonylat;
- Kaszaháza- Zalaegerszeg viszonylat;
- Vasútállomás- Flextronics A épület viszonylat;
- ADA Hungária Kft. épülete- Bocsfölde viszonylat.

Andráshida- Zalaegerszeg viszonylatban a közbeszerzés lefolytatását követően megkezdődhet a kivitelezés. ADA Hungária Kft. épülete- Botfa szakaszon az engedélyek rendelkezésre állnak, a területszerzéshez szükséges ingatlanvásárlások folyamatban vannak.

A beruházások finanszírozása az alábbi pályázati források igénybevételel történik:

- TOP-6.1.4-15 „Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés”, valamint a TOP-6.4.1-15 „Fenntartható városi közlekedésfejlesztés” pályázati konstrukciók projektjei keretében a városi kerékpárutak fejlesztését, komplett - turisztikai és hivatásforgalmi célokat szolgáló - kerékpárhálózat kialakítását tervezi összesen mintegy 15 km hosszúságban.
- A TOP 6.4.1-15 program keretében városon belüli hivatásforgalmi kerékpározás biztonságosabbá tétele és a város kerékpárral való elérhetőségének javítása.
- Kerékpárutak kialakítása a TOP-6.1.5-15 pályázati konstrukcióban tervezett útfejlesztések mentén.

További fejlesztési elképzelések az *Integrált Területi Program kerékpáros- barát város projektjében megfogalmazott, fejlesztési igényekhez kapcsolódó, kerékpáros döntés- előkészítő* tanulmánytervében és a Közlekedés Operatív Programban (KÖZOP) találhatóak.

3.2. Kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása

A kerékpárhasználat elterjedését jelentősen befolyásolja az, hogy van- e lehetőség a kerékpár biztonságos tárolására. Ezért a kerékpárforgalmi létesítmények elengedhetetlen kiegészítő elmei a kerékpártámaszok, kerékpártárolók és kerékpáros pihenőhelyek is. Ezek biztosításáról a kerékpárutak kialakításával egyidejűleg gondoskodunk. 2018-ban városszerte újabb kerékpártárolók kerültek kihelyezésre.

3.3. Forgalomcsillapító intézkedések megtétele, forgalomszervezés

A közlekedési eredetű levegőterhelés kapcsán megállapítható, hogy a forgalomban résztvevő járművek száma nőtt az elmúlt időszakban, ami arra enged következtetni, hogy a környezetkárosítás fokozódott. A tehermentesítő és elkerülő utak azonban csökkentik az egy helyen légtérbe jutó káros anyag mennyiségét. Ennek megvalósítása érdekében az alábbi forgalomszervezéssel kapcsolatos beruházások vannak folyamatban:

- *Járműosztályozós csomópont átépítése körforgalommá a 76. számú főút és a Kispáli bekötőút kereszteződésében, a 76. sz. főút 57+785 km sz.-ben.* Engedélyezési, kiviteli tervdokumentáció és a jogerős építési engedély rendelkezésre áll, a munkálatok megkezdése a közbeszerzés lefolytatását követően kezdődhet el.
- *Kispáli összekötő út, a 76. számú főút csomópontjától északi irányban történő felújítása az ipari parkot feltáró önkormányzati tulajdonú út csatlakozásáig.* Engedélyezési, kiviteli tervdokumentáció és a jogerős építési engedély rendelkezésre áll, a munkálatok megkezdése a közbeszerzés lefolytatását követően kezdődhet el.
- TOP-6.4.1-15 program keretében - forgalomcsillapítási intézkedés a fenntartható városi közlekedés, valamint az élhetőbb városi környezet megteremtése érdekében - a *Kosztolányi út kétirányúsítását* kívánjuk megvalósítani. A projekt engedélyeztetés alatt van, a kivitelezési munkák várhatóan 2019 év végén kezdődhetnek meg.

3.4. Alternatív üzemanyag ellátó rendszerek kialakítása

- Az ÉNYKK ZRt. telephelyén lévő közforgalmú üzemanyagtöltő állomáson egy CNG technológiával történő bővítés valósulhatott meg.
- Az elektromos autók a városi közlekedésnek az egyik lehetséges alternatívái, amelyek elsősorban a városokban csökkentik a levegőszennyezést és a zajterhelést. A Nissan és Zalaegerszeg Önkormányzata 2014-ben a Csipke parkolóház külső falához telepített egy elektromos autó villámtöltő berendezést, ami fontos mérföldkő volt a Nyugat- magyarországi elektro mobilitás terén. A töltőberendezés segítségével az elektromos járművek ingyenes töltése valósul meg, ösztönözve ezzel is a környezetbarát közlekedés elterjedését. A könnyebb elérhetőség és a jobb kihasználtság elérése érdekében 2015-ben a töltőberendezés a Zalakerámia Sport- és Rendezvénycsarnok sarkába került elhelyezésre. A töltő kihasználtsága évről évre növekszik.
- A Jedlik Ányos Terv keretében korábban átadásra került a Dísz tér északi oldalán egy 50 kW teljesítményű villámtöltő berendezés. A töltő használata folyamatos.
- A Közgyűlés 2018-ban döntött arról, hogy az e-Mobi Elektromobilitás Nonprofit Kft.-vel és az E.ON Energiakereskedelmi Kft.-vel elektromos töltőállomások telepítése és üzemeltetése céljából együttműködési megállapodást köt. Az e-Mobi által telepített töltők beüzemelése megtörtént, az E.ON beruházásai jelenleg az engedélyeztetési szakaszban vannak.

E.ON telepítési helyszínei:

- ✓ Városi Ifjúsági és Sportcentrum, Vágóhid u. parkoló (2 db, 2x22 kW AC);
- ✓ Parkerdei u. parkoló (2 db, 50 kW DC+22kW AC);
- ✓ Jégcsarnok előtt, Stadion u. parkoló (2 db, 50 kW DC+22kW AC).

e-Mobi telepítési helyszínei:

- ✓ Budai Nagy Antal u. melletti parkoló (1 db, 22 kW DC);
- ✓ Mártírok útja, Munkaügyi Központ mögötti parkoló (2 db, 2x22 kW AC);
- ✓ Hevesi Sándor Színház mögött, Kosztolányi Dezső téri parkoló (1 db, 22 kW DC).

Az elektromos töltők használata minden helyszínen ingyenes.

3.5. Alternatív üzemanyagok és hajtásrendszerek elterjesztésének ösztönzése

Városgazdálkodási Kft. továbbra is biztosítja azt a kedvezményt, hogy a *zöld rendszámmal rendelkező* autók ingyenesen parkolhatnak a város egész területén, ezzel is támogatva/ösztönözve a környezetbarát járművek használatát.

4. ENERGIAHATÉKONYSÁG ÉS MEGÚJULÓ ENEGRIAFORRÁSOK

4.1. Klímastratégia

2018-ban elkészült *Zala megye klímastratégiájában* meghatározásra került a megye klímavédelmi jövőképe, amely azokra az adottságokra és a meglévő tervekben, programokban lefektetett fejlesztési elképzelésekre épít, amelyek már eddig is meghatározták a megye fenntartható fejlődés és klímavédelem érdekében tett lépéseit. Ennek megfelelően a klímastratégia a *Zöld utat a zalai klímabarát megoldásoknak* jelmondatot tűzte ki a klímastratégia jövőképeül, amelynek értelmében Zala megye az összehangolt, klímabarát és tervszerű turisztikai, erdészeti, mezőgazdasági, vízgazdálkodási és településüzemeltetési mérséklési és alkalmazkodási programok, valamint projektek sikeres megvalósítójává válik. A megyei klímastratégia eredményes megvalósítása esetén Zala megye 2050-re a turisztikai, erdészeti,

mezőgazdasági, zöldfelület gazdálkodási fenntartható klímavédelmi beruházásaival, valamint a települések megújuló energetikai fejlesztéseivel eredményesen csökkentheti kibocsátásait. Az alkalmazkodást szolgáló fejlesztései révén megvédi a természeti erőforrásait, természeti és épített környezetét, sérülékeny térségeit és településeit, valamint kiváló turisztikai adottságait. Intézményei, vállalkozásai és lakossága egyaránt hasznosítják az új, klímabarát megoldásokat és aktívan közreműködnek a klímabarát megoldások, valamint a jó példák elterjesztésében.

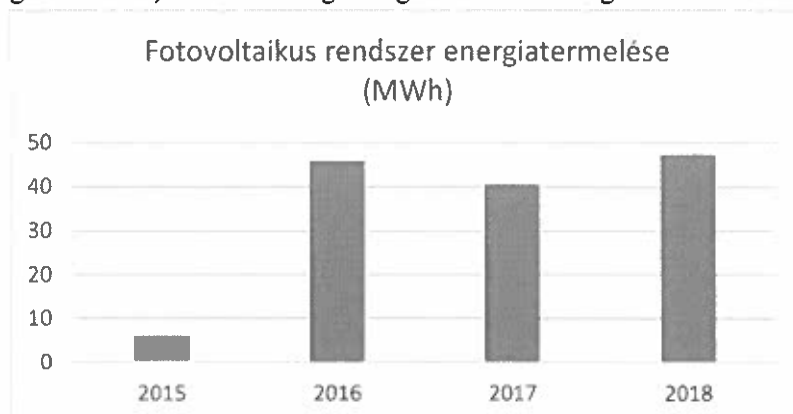
4.2. Smart City

Korábban elkészült - város energiafüggőségének csökkentése céljából, illetőleg az alternatív energiaforrások alkalmazására - *Zalaegerszeg Smart City 2050, 100 % megújuló energetikai tanulmány és cselekvési terve*. A projektek az alábbiak szerint kerültek meghatározásra:

- szennyvíztelep hőhasznosítása;
- nap, szél, vízi és geotermális energia hasznosítása;
- biogáz (biometán) felhasználás;
- energiahatékonyság növelése;
- hőszivattyúk alkalmazása;
- közlekedés;
- villamos energia;
- gazdaságfejlesztés energetikai vonatkozásai;
- hidrogén energetikai szerepe és lehetőségei;
- biomassa hasznosítása;
- Smart Grid rendszerek (okos hálózat) alkalmazási területei;
- energiatárolás alkalmazási lehetőségei;
- zöld beszerzés alkalmazása.

A célok az önkormányzat anyagi lehetőségeinek és a pályázati források függvényében valósulhatnak meg.

- A *búslakpusztai depóniagáz* hasznosítására letelepített gázmotor folyamatosan működik és a válogatócsarnok fűtését, valamint melegvíz ellátását biztosítja. A gázmotor hulladék hőjének fűtésre történő felhasználása után a tartályos gáz már csak tartalék funkciót lát el.
- A 0779/3 hrszú önkormányzati ingatlanon az MVM Hungarowind Kft. 498 kVA-os *naperőművet* kíván létesíteni. A megtermelt energia az E.ON villamosenergia hálózatára kerül betáplálásra (közcélu villamos hálózati csatlakozás). A tervezett kiserőműben 2184 db napelem termeli majd az energiát, a kivitelezési munkálatok 2019-ben kezdődhetnek el.
- A Környezet és Energia Operatív Program eredményeként a ZMJV Polgármesteri Hivatal épületein elhelyezett *fotovoltaikus rendszer* átadása 2015 szeptemberében megtörtént. A fejlesztés során az udvari lapos tetőre 18 db, a főépületre pedig 74 db napelemet helyeztek el. A napelemek 2018-ban 47,48 MWh energiát termeltek, melyek az E.ON hálózatára kerültek betáplálásra. A rendszerrel kapcsolatos aktuális napi információk (teljesítmény, energiamérleg, hozam, megtakarítás...) a www.zalaegerszeg.hu felületen megtalálhatóak.

- 2015-ben elkészült a város hosszú távú energia stratégiája, melyben fontos célként került meghatározásra, hogy a lehető legtöbb megújuló energiaforrás kerüljön bevonásra a város működésébe, ezzel biztosítva közép és hosszú távon Zalaegerszeg fejlődését. Ennek egyik módja a városi energiaszolgáltató rendszer kialakítása, mely hosszútávon a helyi érdekeket leginkább szolgáló több forrású, folyamatos, a helyi lehetőségekre és infrastruktúrára támaszkodó alap erőforrást biztosít. Az előterjesztés 2.1. pontjában ismertetett hulladék válogatóból származó biológiailag magas szervesanyag tartalmú hulladékból biogáz fejlesztő, mely alappillére lehet a kialakítandó helyi energiaszolgáltató rendszernek. A *magas szervesanyag tartalmú hulladék energetikai felhasználására* egy száraz fermentációs biogáz üzemet célszerű létesíteni. A keletkező gáz villamos energia előállítására, gázmotorok meghajtására, szolgáltatói gázhálózatra visszatáplálásra és fűtőanyagként történő felhasználásra is alkalmas. Jelenleg a távhőellátó rendszer pénzügyi támogatását szolgáló pályázat előkészítése zajlik.
- Több Megyei Jogú Város, köztük Zalaegerszeg Önkormányzata, konzorciumi megállapodást kötött közvetlen uniós finanszírozási támogatási projekt megvalósítására. A szerződő felek elhatározták, hogy az energia hatékony felhasználása, valamint a kommunális energiaköltségek folyamatos csökkentése érdekében településeiken közös erővel, *SMART GRID hálózatra* épülő, átfogó energetikai modernizációs beruházást hajtanak végre, mely az alábbi részterületekre terjednek ki:
  - ✓ önkormányzati középületekre napelem telepítése, a telepített napelemek működtetése;
  - ✓ önkormányzati középületek komplex épület-energetikai felújítása;
  - ✓ okoshálózati mérőműszerek telepítése, központosított rendszerirányítás és hálózattervezés létrehozása, működtetése.

A 90% intenzitású *ELENA* pénzügyi konstrukciót egészíti ki a pályázó 10%-os önrésze, amely a projektmenedzsment feladatok ellátásával összefüggő költségek fedezetére fordítható. Beruházás során mérőműszerekkel ellátott napelemeket telepítenek önkormányzati és középületekre, amelyek ezáltal központosított rendszerirányítással és hálózatvezérléssel működnek. Zalaegerszegen várhatóan 10 mrd Ft felhasználásával napelem erőmű kialakítása, 15 önkormányzati épületen energetikai felújítás, 20 önkormányzati épületre pedig napelem kerül kihelyezésre. Az 5 éves projekt 2024-ig tart, az első 3 évben a tervezés és előkészítés fog lezajlani.

4.3. Intézmények energiaracionalizálása

- Közel 133 millió EU-s (KEOP) támogatásból napelemes kiserőmű - 813 db elemből, összesen 219,51 kW névleges teljesítményű - épült a Zala Megyei Szent Rafael Kórház központi épüleategységén, mellyel 20 % energiamegtakarítás várható.
- Kaffka kollégium esetében 139 millió energetikai korszerűsítésre elnyert pályázatból megvalósult a nyílászárók cseréje, megújult a tetőszigetelés és egy 30 kVA teljesítményű napelemes rendszer is kialakításra került.
- Napelemes energiatermelő rendszert telepített a Budapesti Gazdasági Egyetem zalaegerszegi épületére, amely jelentős költségmegtakarítást eredményez.
- *Zalaegerszegi Landorhegyi Óvoda Kodály Zoltán utcai tagóvodájának fejlesztése* (TOP-6.2.1-15-ZL1 - Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) során megtörtént az épület pótlólagos hőszigetelése, az intézmény külső nyílászárójának cseréje, korszerű tető rétegrend kialakítása, az üvegtégla falak helyett részben egyedi műanyag szerkezetű nyílászárók és részben téglablokkból épített falszakaszok beépítése szintén a projekt része volt. Az épület energetikai besorolása a felújítást követően DD energetikai osztályú lett.
- *Zalaegerszegi Egyesített Bölcsődék Cseperedő Bölcsőde és a Zalaegerszegi Belvárosi II. számú Óvoda Petőfi utcai Tagóvodájának fejlesztése* (TOP-6.2.1-15-ZL1 - Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) projektben az óvoda homlokzata új

hőszigetelést kapott, az épület külső nyílászárói teljes cseréje és a kopolit felületek kiváltása szintén megvalósulhatott. A hőellátásához új kazáncsoport került telepítésre, a fűtési rendszer teljesen újjáépült. A használati melegvíz (HMV) rendszer kiépítése során napkollektoros rendszer létesült, új HMV tárolókkal. A bölcsődében a rosszul záródó fa ablakok és a kopolit szerkezetek helyett jó hőtechnikai jellemzőkkel rendelkező műanyag szerkezetek kerültek beépítésre. Az épület hőellátása az óvoda új kazánjairól történik, illetve megtörtént a fűtési rendszer korszerűsítése. HMV rendszer napkollektoros rendszerrel épült ki, mely az óvoda lapostetős épületrészére kerültek telepítésre.

- *Zalaegerszegi Gondozási Központ Idősek Gondozó Háza* energetikai korszerűsítése (TOP-6.5.1-15-ZL1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése) projekt keretében megvalósult az épület külső határoló szerkezetinek utólagos hőszigetelése, külső nyílászárók cseréje, a világítás és a fűtés korszerűsítése, illetve az épületre napelemek kerültek kiépítésre.
- *Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola energetikai korszerűsítése (TOP-6.5.1-15-ZL1 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése)* projekt keretében megvalósult az épület külső határoló szerkezetinek utólagos hőszigetelése, külső nyílászárók cseréje, a fűtés és a világítás korszerűsítése, hőszivattyút telepítettek, illetve az épületre napelem került.
- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése a 124/2017. (VI.15.) számú határozatában döntött (TOP-6.5.1. azonosítószámú, *Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése című felhívásra*) az alábbi támogatási kérelmek benyújtásáról: Petőfi Sándor és Dózsa György Magyar- Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Dózsa György Tagiskola és a Liszt Ferenc Általános Tagiskola. A munkálatok megkezdése a közbeszerzés lefolytatását követően kezdődhet el.

4.4. Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP)

A Polgármesterek Szövetsége 2030-ig (az EU energia és klíma keretvállalása alapján) a szén-dioxid kibocsátás legalább 40%-os csökkentésére tettek vállalást. Ennek eléréséhez az egyes önkormányzatok a csatlakozást követő két éven belül Fenntartható Energia- és Klímaakciótervet (SECAP) dolgoznak ki, amiben rögzítik a kiindulási évet és a kibocsátási szintet, amihez képest meghatározzák a céljaikat. A SECAP rögzíti a célok érdekében vállalt feladatokat, az azok eléréséhez szükséges tevékenységeket. A 2030-as vállalásokat Zalaegerszeg esetében is egy viszonyítási időponthoz (leltározási év) igazítva kellett megfogalmazni. A Leltározási évet az „aláíró” önkormányzatok a környezeti állapotok, a beruházások, illetve fejlesztések alakulásának figyelembevételével határozzák meg. Az MVM Partner a Fenntartható Energia- és Klímaakciótervet határidőre elkészítette. A leltározási év Zalaegerszeg esetén a 2003-as esztendő, amelynek a CO₂ kibocsátási értéke 1.078.969 tonna/év, a 2016. évi pedig 780.954 tonna volt. A vállalandó 40%-os CO₂ megtakarításból tehát 2016 végére a város már 27,63% kibocsátás csökkentést teljesített a vizsgált ágazatokban. Mivel ezt követően jelentős számban és volumenben valósulnak meg önkormányzati és lakossági energetikai hatékonyság javulását is eredményező (sok esetben kifejezetten ezt célzó) fejlesztések, a *fennmaradó 13% kibocsátás csökkentés vállalás 2030-ra elérhető*. A város elfogadott koncepciói, stratégiai és programjai és a lakosság véleménynyilvánítása alapján az MVM Partner az alábbi intézkedéseket javasolja:

1. Zalaegerszegi Integrált Energia- és KlímaMenedzsment Rendszer kialakítása és működtetése
  - a. Energiamegtakarítási Intézkedési Tervek és Energetikai Tanúsítványok/számítások teljes körű elkészítése, begyűjtése, rendezése;
  - b. központosított számlafizetési és monitoring rendszer kialakítása;
  - c. teljesítmény alapú, 3 éves kifutó előfinanszírozás megvalósítása, azt követően a rendszer megtakarítást termel;
  - d. szabványosított, rendszer-szemléletű karbantartási, fejlesztési program;

- e. SMART épületenergetikai menedzsment rendszerek kiépítése és működtetése az optimális energiafelhasználás érdekében;
  - f. városi klímavédelmi (környezetvédelmi, vízgazdálkodás) adatbázis kialakítása és működtetése.
2. Szemléletformálási kampányok kidolgozása és lebonyolítása.
  3. Energiahatékonyságot növelő önkormányzati intézményi és közösségi fejlesztések.
  4. Helyben előállítható megújuló energiaforrások használatának jelentős arányú növelése
    - a. naperőmű park(ok) kialakítása;
    - b. biomassza alapú ORC kiserőművek létesítése;
    - c. zöldhulladék energetikai hasznosítása EWA konténeres feldolgozással;
    - d. intézményi hőszivattyús/napelemes, esetileg biomassza alapú megújuló önellátási részprogram indítása.
  5. Lakossági energiahatékonyság és megújuló energetikai fejlesztések.
  6. Kerékpáros és e-bike rendszerek fejlesztése
    - a. összefüggő kerékpárúthálózat fejlesztése;
    - b. közösségi kerékpár és e-bike kölcsönző rendszer kiépítése;
    - c. klímabarát belvárosi forgalomirányítási rendszer kidolgozása.
  7. E-mobilitás infrastrukturális feltételei fejlesztése és széles körű elterjesztése
    - a. e-busz flotta kialakítása és üzemeltetése legalább a város belső területein;
    - b. gyors- és közepgyors töltőpont hálózat fejlesztése;
    - c. e-car sharing rendszer kialakítása;
    - d. otthoni energiatöltésre és tárolásra épülő SMART GRID mintaprojekt kialakítása egy utca/körzet szintjén.
  8. Zalaegerszeg fenntartható mobilitási intézkedések.
  9. Városi zöldterületek fejlesztése és közösségi hűsítő zónák kialakítása.
  10. Zalaegerszegi fenntartható vízgazdálkodási intézkedések.

5. VÍZTISZTASÁG VÉDELEM

A települési vízgazdálkodásnak szervesen illeszkednie kell a térségi, illetve az országos vízgazdálkodás rendszerébe. A takarékos és átgondolt felhasználási alapelveknek itt is ugyanúgy kell érvényesülnie, ebből következően az emberi vízfelhasználás tervezését három alapelvnek kell vezérelnie:

- minél kevesebbet használjunk,
- minél kevésbé szennyezzük el,
- minél többet forgassunk vissza.

A fenntartható vízgazdálkodás eléréséhez célunk többek között:

- a szennyezés csökkentése a szennyezőanyagok összegyűjtése és kezelése révén;
- a csapadékvíz visszatartása és lehetőség szerint maximális felhasználása;
- a városkép javítása a vízfelületek megjelenítésével és beillesztésével a funkcionális zöldövezetekbe;
- az infrastrukturális költségek csökkentése, például a csapadékvíz zöldfelületekre vezetésével.

5.1. Szenny- és csapadékvíz

A csapadékvíz elvezető rendszereket terhelő szennyezőforrások, az illegális bekötések felderítésére/felszámolására intézkedések megtétele szükséges, melyek elősegítik a csapadékvíz

minőségének javulását, csökkentik a környezetterhelést és a szennyvíztisztító telepre érkező szennyvízhozamot, valamint a Zala folyó szennyezettségét.

Szikkasztásra gyakorlatilag alkalmatlan földtani közeg miatt még az *egyedi szennyvíztisztítási* módszer sem alkalmazható. Kezelés nélkül még a magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó tevékenységek esetében sem engedélyezhető a szennyvizek ártalommentes elhelyezése.

Vízvédelmi célok megvalósítására 2018-ban az alábbi intézkedések történtek:

- 4886 hrsz-ú parkoló víznyelőjének bekötése a csapadékvíz hálózatba.
- 4071 hrsz-ú ingatlan déli oldalán lévő folyóka csapadékvíz hálózatra kötése.
- Víznyelők olajsűrő betétjeinek cseréje.
- Az Északi Ipari Park bővítése kapcsán keletkező csapadékvíz befogadására, egy 6.600 m³ kapacitású *záportározó* került kialakításra. Célja, hogy az iparterületre hulló csapadékvizet átmenetileg tárolja, ezzel csökkentve a befogadó (Nagypáli patak) lökésszerű terhelését.

5.2. Ivóvíz

- 2018-ban energiatakarékos vízadagoló berendezések (csapokra, zuhanykifolyókra, WC öblítőkre) felszerelése a Radnóti utcai, a Petőfi utcai és a Kosztolányi téri tagóvodában, valamint a Zalaegerszegi Gondozási Központ Idősek Otthonában került sor. A mért eredmények alapján, a berendezésekkel 25% ivóvíz megtakarítás érhető el.
- 2017-től a város zöldfelületeinek egy részének locsolása felszín alatti vízkivételből történik, amely több mint 1.000 m³/év ivóvíz megtakarítást eredményez. Terveink szerint 2019-től az útfelületek hőségben történő locsolása és az útfelületek gépi seprésére felhasznált víz is felszín alatti vízből valósulhat meg, ezért szükséges egy tartalék kút kialakítása. A Járum Ferenc utcai önkormányzati ingatlanon lévő - eddig használaton kívüli - kút energiaellátás kiépítésére 2019 tavaszán kerül sor.
- Zalaegerszeg két jelentős vízbázissal rendelkezi. A nyugati bázis KEOP program keretében 2015-ben már megújult, a beruházás során 4500 m³/nap kapacitású vízkezelőmű épült. A keleti vízbázist ellátó kutak vasat, a mangánt és ammóniumot, illetve egyes kutak esetében metánt tartalmaznak, ezért szükséges a vízbázis megújítása, amely a KEHOP 2.1.3-15-2017-00083 programból valósulhat meg. A beruházás során a kutak egy részét megszüntetik, helyettük újakat létesítenek, illetve 17 km-en új nyomvonalat fektetnek le. A kutak fúrása és a vízvezeték építése már megkezdődött, a beruházás tervezett befejezése 2021 tavasza. A 4,7 Mrd Ft értékű fejlesztés a megyeszékhelyen kívül Zalaszentiván, Zalaszentlőrinc, Bocföldre, Sárhida és Alibánfa községeket érinti, ezáltal összesen 68 ezer lakos ivóvízellátását javítja.

5.3. Felszín alatti vizek

- Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának a KEOP konstrukció keretében lehetősége nyílt a *Búslakpusztai bezárt hulladéklerakó* által okozott szennyezés megszüntetésére. A projekt 2015. évi lezárását követően megállapítható, hogy az elvégzett munkálatok eredményeként megszűnt a környezet továbbszennyezése és megtörtént a szennyezés lokalizációja. Jelenleg a szennyezett víz aktív szénnel történő tisztítása és visszanyeletése történik műszaki ellenőr bevonásával. A hatóság által előírt adatszolgáltatások és vízmintavételezések határidőre megtörténtek, rendkívüli esemény nem történt.
- A Nyugat- Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség vízjogi üzemeltetési engedélyében foglaltak alapján a Zalaegerszeg 2899/15. hrsz-ú önkormányzati ingatlanán kialakított - volt inert hulladéklerakó területén - 3 db monitoring kútból, évente 2 alkalommal kellett vízmintavételezést végezni. Az elmúlt évek mintavételi eredményei alapján a

szennyezőanyagok mennyisége határérték alá került, ezért - az illetékes hatóság hozzájárulásával - 2018-ban sor került a kutak eltömedékelésére.

5.4. Felszíni víz

A felszíni vizek minőségnek ellenőrzése érdekében a Gébárti tónál megtörtént a víztározó vízminőség vizsgálata. A tavasszal és ősszel elvégzett mérések alapján megállapítható, hogy határérték túllépés egyik komponens és vizsgálati helyszín (beérkező, tározóban lévő és elfolyó víz) esetében sem történt. Felszíni vizek szennyezése kapcsán bejelentés nem érkezett, havária nem történt.

6. LEVEGŐTISZTASÁG- VÉDELEM

6.1 Nitrogén- oxidok (NO_x)

A város légszennyező anyagai közül a legjelentősebb problémát a NO₂ okozza, magasabb koncentrációértékek a forgalmasabb útszakaszok mentén mérhetők. A közlekedésből eredő magas koncentrációhoz hozzáadódnak a fűtésből származó NO₂ kibocsátások, növelve ezzel a városban a NO₂ koncentráció mértékét. A szennyezőanyag csökkenése elsősorban az alternatív közlekedési módok igénybe vételével (tömegközlekedés, kerékpáros, elektromos járművek...), fűtési gázfogyasztás csökkentésével (nyílászáró cserék, épület szigetelések, megújuló energiaforrások alkalmazása...) és a tehermentesítő utak kialakításával valósulhat meg.

Kerti hulladék égetése során nitrogén- oxidok is juthatnak a levegőbe, ezért Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlésének a környezet védelméről szóló 17/2008. (IV.25.) önkormányzati rendelete értelmében az avar és a kerti hulladék kezelése elsősorban helyben történő komposztálással történhet. Égetéssel csak a nem komposztálható (pl. vírusos, baktériumos, gombás vagy egyéb fertőzött) avar és kerti hulladék ártalmatlanítható. Sajnos - elsősorban a zártkerti ingatlanokban és a családi házas övezetben - még mindig tapasztalható a kerti hulladékok égetése. Amennyiben az önkormányzatunk tudomására jut ez a légszennyező tevékenység, akkor a szükséges intézkedéseket minden esetben megtettük. A zöldhulladék kezelésére egyébként az alábbi lehetőségek állnak a lakosság rendelkezésére:

- Tavaszi lim-lom akció (ingyenes).
- Őszi lombgyűjtő akció (ingyenes).
- Családi házas övezetben áprilistól novemberig hetente, egyéb időszakban pedig kéthetente valósul meg a zöld hulladék gyűjtése (ingyenes).
- A hulladékudvarokba (Zala Plaza mögött és Búslakpusztán) bármely zalaegerszegi lakos beszállíthat évente 10 m³/lakóingatlan zöldhulladékot, melyet szintén térítésmentesen vesznek át.
- Amennyiben egy társasház a helyi rendeletünkben kötelezően előírt területnél nagyobb részt tart rendben, akkor cserébe a Városgazdálkodási Kft. ingyenesen biztosítja a falevelek és növényi nyesedékek elszállítását.
- Komposztálóedényt vásárlása a ZALA- MÜLLEX Kft.-től, mely egyszeri költséggel jár.
- A Városgazdálkodási Kft. és Önkormányzatunk számos óvodával és iskolával vette fel a kapcsolatot, hogy segítséget nyújtson az őszi nagytakarítási akciók lebonyolításában. Az együttműködés eredményeként a Városgazdálkodási Kft. lombgereblyéket, kesztyűket és zsákokat biztosított.

6.2 Szálló por (PM₁₀)

Kibocsátásért leginkább a közlekedés tehető felelőssé. A közlekedési eredetű levegőterhelés kapcsán megállapítható, hogy a forgalomban résztvevő járművek száma nőtt az elmúlt időszakban, ami arra enged következtetni, hogy a környezetterhelés fokozódott. A szennyezőanyag csökkenése elsősorban az alternatív közlekedési módok igénybe vételével (tömegközlekedés, kerékpáros, elektromos járművek...), és a tehermentesítő utak kialakításával valósulhat meg. A szálló por koncentrációjának csökkentése érdekében önkormányzatunk 2018-ban is szerződést kötött a Zala-Müllex Kft.-vel. Ennek értelmében a város forgalmasabb közlekedési útvonalain (2018 év nyarának rendkívüli meleg időjárási időszakában) az útburkolat vízzel történő locsolását a Kft. elvégezte.

6.3. Szén- dioxid (CO₂)

Az üvegház hatású gáz nagymértékben hozzájárul a globális felmelegedéshez. A szennyezőanyag csökkentésére vonatkozó részleteket jelen beszámoló 4.4. része tartalmazza.

Illetékes hatóság tájékoztatása alapján Zalaegerszeg közigazgatási területén telepített mérőállomások adatai alapján (Besenyő út 20, Zrínyi út 97) a légszennyezettség minden esetben határérték alatti volt. Levegőtisztaság- védelmi Intézkedési Tervben foglaltak betartása folyamatos. A levegőszennyezés csökkentére tett intézkedéseket jelen előterjesztés tartalmazza.

7. ZAJVÉDELEM

Panaszbejelentések kapcsán 2018-ban is több alkalommal került sor zajmérésre, mely során a zajforrások kontrollmérését végeztük el. A mérési eredmények alapján a szükséges intézkedéseket megtettük. Közlekedési zajjal kapcsolatos észrevétel nem érkezett.

8. ZÖLDFELÜLETEK

8.1. Zöldfelületek fenntartható fejlesztése

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése ZMJVK 62/2016. (IV.14.) sz. határozatával elfogadta 2016-2020. időszakra vonatkozó Zalaegerszeg város Zöldfelületi Stratégiáját és annak Cselekvési Tervét. Az új Stratégia készítése során egy olyan jövőkép került megfogalmazásra mely a város településfejlesztési céljait támogatja a szakmai kereteken belül. A fenntartható, jövőbemutató zöldfelület gazdálkodással szeretnénk hozzájárulni a város lakosságának és a városba érkezők jó közérzetéhez.

Fenntartható zöldfelület fejlesztés, gondozás szempontrendszere

- Fenntarthatóság szempontjainak messzemenő figyelembevétele.
- Zöldfelületek használati értékének fokozása a közterületek élővé tétele érdekében, tekintetbe véve a lakossági igényeket.
- Invazív növényfajok lehetőség szerint teljes kiirtása, illetve a fajok város zöldfelületeibe történő behurcolásának megakadályozása.
- Jelentős allergén hatással rendelkező növényfajok egyedszámának csökkentése, allergén növények telepítésének csökkentése.
- Meglévő koros, de egészséges faegyedek megtartása.

- Megfelelő árnyékoltság biztosítása különösen parkolók, fásított közterek, utcák esetén a hősziget hatás csökkentése érdekében.
- Burkolt felületek arányának csökkentése, csapadék áteresztő burkolatok alkalmazása.
- Többszintes növényállomány kialakítása a nagyobb biodiverzitás (biológiai sokféleség) kialakulása érdekében.
- Méhlegelőnek alkalmas növényfajok telepítése.
- Madárbarát kialakítás fészkelő helynek, táplálkozásra alkalmas növények telepítése.
- Vizes architektúra elemek számának növelése a kedvezőbb mikroklíma biztosítására.
- A zöldterületek áttekinthetőségének biztosítása a szubjektív biztonságérzet fokozása érdekében.
- Nagyobb méretű és magasabb minőségű zöldfelületek kialakítása a fejlesztések esetén.
- Utcái sorfák esetében fontos, hogy méretükben és várostűrésükben alkalmazkodjanak a rendelkezésre álló helyhez. Kifejlet korukban ne nőjenek sem a meglévő légvezetékek védőtávolságába, sem a közlekedési területek úrszelvényébe.
- Alacsony fenntartási igényű, tág tűrésű, nagy díszértékű fajtákat kell választani figyelembe az adott terület talajadottságait, mikroklímáját.
- Növénytelepítéseknél vizsgálni kell az őshonos fajok és hazai fajták felhasználásának lehetőségeit. Extenzív fenntartású zöldfelületek esetében dominánsan őshonos fajok alkalmazása a kívánatos.
- A telepített növények beszerzése lehetőleg helyi termelőktől történjen, csak egyedi esetben származzon 60 km-es körzeten kívülről.
- Csapadék- vagy talajvíz (fűrt kutakból) felhasználása a zöldfelületek öntözésére.
- Magasépítési beruházásoknál kívánatos megvizsgálni a zöld tetők és zöld homlokzatok kialakításának lehetőségét.

Több mint 900.000 m² zöldfelületen a parkfenntartási, valamint a közterületi fák metszési munkáira és a köztisztasági feladatok ellátására a Városgazdálkodási Kft-vel szerződünk, a közel 200 ha önkormányzati erdőterület gondozását pedig szakvállalkozók bevonásával biztosítottuk.

8.1.2. A Zöldfelületi Stratégia keretében 2018-ban megvalósult zöldfelület fejlesztések

A kiültetéseknel olyan cserjék és évelő növények alkalmazása történt meg, amelyek zárt állományt adnak, csökkentve a fenntartási igényeket, illetve az alkalmazott tőtávok is a gyors záródást hivatottak elősegíteni. A fajták kiválasztásánál elsődleges cél volt az adott helyszín ökológiai viszonyait legjobban toleráló, valamint a kártevőkkel szembeni nagy ellenálló képességű növényfajok kiültetése. Kiemelt figyelmet fordítottunk az elburjánzott cserjeágak felszámolására, illetve a fák alsó ágainak felnyesésére, a terek átláthatóságának és a közbiztonság érzetének növelése érdekében.

Belváros zöldfelületének fejlesztése

A nem megfelelő fajtaválasztás, az éghajlati viszonyok és a környezeti tényezők változása következtében a város egyes zöldfelületein még mindig találhatóak felújítandó, cserélendő növényfoltok, növényegyedek. Az elmúlt évek feladatának tekintettük az utcák, terek esztétikai értékének növelését, amelyet a növényállományok összetételének megújításával, színesebbé és virágosabbá tételével érhetünk el. A célok megvalósulása érdekében a (figyelembe véve a fenntarthatóság szempontjait) belvárosi revitalizáció keretében több helyszínen megtörtént a korábbi növényzet eltávolítása/visszavágása, évelők és cserjék telepítése.

Belvárosi területeken növényhagymák kiültetése

Évről évre jelentős számú hagymás növény kerül kiültetésre a közvetlen belváros virágágyaiban. A telepített hagymák azonban az első évi kiemelkedő virágzás után legyengülnek, a következő szezonban nem, vagy csak gyengén virágoznak. Ennek elkerülésére új, friss virághagymák beszerzése és ültetése volt indokolt.

Balatoni úti felüljáró zöldfelületeinek rendezése

Cserje állományának kis része telepített extenzív cserje (hóbogyó, aranyvessző), nagyobb része spontán cserjésedés eredménye (vadrózsa, bodza, bokorfűz) volt. A spontán megjelent növényzet sok esetben akadályozta a felüljáró gyalogjárdáján való közlekedést, illetve az útvonal fölé belógó ágak balesetveszélyt jelenthettek. A felüljáró nyugati oldalán megtörtént - meglévő növényállomány felülvizsgálatát követően - a cserjék és a bozótos részek felszámolása, visszavágása.

AquaCity virágosítása

Zalaegerszeg kiemelt turisztikai célpontja esetében fontos, hogy színes és virágos kép fogadja az ide látogatókat, ezért szükséges a megfelelő minőségű és mennyiségű növényfelület kialakítása. Ennek érdekében 2018-ban is megtörtént virág- és erkélyládák, fák, talajstabilizáló kúszónövények, valamint egyházi virágágyak beültetése.

Belvárosi virágládák beültetése, fenntartása

Korábbi években Zalaegerszeg város főutcáján és a Dísz téren - favédő rácsok mindkét oldalán - 114 db virágláda került kihelyezése. A növények beültetése, gyommentesítése, műtrágyázása, öntözése (heti 5 alkalommal, 5 hónapon át).

Gasparich emlékmű környezetének rendezése

Gasparich és Ola utcák kereszteződésében elhelyezkedő, intenzíven fenntartott terület kertészeti kialakítása esetleges volt. Az egykori növényzet jelentős része az évek során kipusztult. Tervezetteknek megfelelően megvalósulhatott a nagyobb díszértéket jelentő évelő növények kiültetése, zúzalekos terület gyommentesítése, kavics burkolat felülszórása, illetve a tereprendezések elvégzése.

Egyéb zöldfelület megújítások

Több helyszínen (többek közt a Kisfaludy út, Becsali út, Wlasics út, Deák tér) is megvalósulhatott a zöldfelületek fejlesztése, az elburjánzott és előregedett cserjék eltávolítása, valamint az évelő növények és cserjék pótlása.

Berzsenyi és Stadion út zöldfelületeinek megújítása

Megtörtént az előregedett fák kivágása és pótlása, az elburjánzott cserjék eltávolítása, az évelő növények kiültetése, illetve a tereprendezések elvégzése.

A Zöldfelületi Stratégia keretében az alábbi zöldfelület fejlesztések kerültek elfogadásra, a 2019. évre vonatkozóan:

- belvárosi zöldfelületek rendezése;
- növényhagymák kiültetése;
- virágládák beültetése, fenntartása;
- AquaCity virágosítása;
- Csertán Sándor utca zöldfelületeinek rendezése;
- balatoni úti felüljáró zöldfelületeinek rendezése;
- Balassi park zöldfelületeinek rendezése;
- Orsolya téri kispark zöldfelületeinek rendezése;
- egyéb zöldfelület megújítások.

8.2. Zöldfelületek funkcióval történő ellátása

A 2016-2022 időszakra vonatkozó Zöldfelületi Stratégia egyik eleme, hogy a kihasználatlan zöldfelületek funkciót kapjanak. Ezen célkitűzésnek megfelelően az alábbi fejlesztések történtek:

- A *Kodály kispark* területén kutyafuttató, szánkózó domb, labdarúgó pálya és egy közösségi tér került kialakításra.
- Megnyitotta kapuit a *Göcsej Kutyaklub élményparkja* (agility pálya) a Zala réten. A közösségi tér a nap 24 órájában látogatható. A klub vállalta, hogy a közparkot tartalommal, étellel tölti meg és gondozzák annak területét.
- Évek óta nagy kihasználtságnak örvend a kutyások körében a *Kispest utcai kutyafuttató*, melynek bővítésére/megújítására 2018-ban sor került.
- *Városi terek élhetővé tétele - Vizslapark rekonstrukció (TOP-6.3.2-15-ZL1 - Zöld város kialakítása)* pályázatból a „Kisvizsla” területén megtörtént a játszótér bővítése, a kávézó és fagyizó pavilon építése 2019-ben valósulhat meg. A „Nagyvizsla” 400 m-es egysávos rekortán borítású futókörrrel, felújított labdapályával, kerékpáros pihenővel, streetworkout eszközökkel, öko játszótérrel, illetve kutyafuttatóval bővült. A park egész területén megvalósult a növényállomány megújítása (fák, évelők, virágzó növények), a sétányok és utcabútorok felújítása/ bővítése, illetve ivóutak telepítése.

8.3. Védett természeti értékek megóvása

8.3.1. Natura 2000 területek

A város és környéke gazdag természetes és természetközeli élőhelyekben. Hazánk természeti értékeinek hosszú távú megóvása szempontjából létfontosságú, hogy értékes védendő területeink a Natura 2000 hálózat részei és ezáltal olyan európai szintű jogi, illetve anyagi eszközökhöz juthatnak, melyek az eddigieknél hatékonyabb megoldást biztosítanak. A Natura 2000 területek kezelésének, fenntartásának

rendszere egyre nagyobb fontossággal bír, a jövőben az önkormányzatoknak várhatóan jelentős szerepet kell vállalniuk e tekintetben. A Natura 2000 területeket a továbbiakban is lehet hasznosítani, de kizárólag az ökológiai adottságaiknak megfelelő módon. Cél a Natura 2000 területek természeti értékeinek megőrzése, fenntartható hasznosítása (kerékpárút, Zöld Zala). Ennek érdekében folyamatos feladat a helyi védettséget élvező természeti értékek, valamint az közigazgatási területre eső országos jelentőségű természet megőrzési területeken (Natura 2000, Csácsi- erdő, Felső Zala- völgy, Alsó Zala- völgy) a folyamatos értékmegőrzés, a zavartalanság biztosítása és a rongálókkal szemben a szabálysértési eljárások megindítása.

8.3.2. Helyi jelentőségű védett természeti értékek

Az Önkormányzat korábban elkészítette a *természeti értékek kezelési tervét*, amelynek végrehajtása folyamatos. A védett fasorok esetében megtörtént a száraz ágak eltávolítása, odútisztítások, faszemek kezelése, illetve a szükséges egyéb beavatkozások elvégzése.

Az elmúlt időszak szélsőséges időjárásainak következtében a Bíró Márton úton található – helyi védelem alatt álló – *Közönséges juharlevelű platánfák (Platanus acerifolia)* több faegyede jelentősen megsérült. A hirtelen fellépő erős szellőkések hatására faágak szakadtak, koronaágak törtek le. Az élet- és balesetveszély elhárítása, valamint a faegyedek hosszú távú, biztonságos fenntartása érdekében szükségessé vált beavatkozás a fák koronabiztosítása. Az eljárás lényege, hogy 2-8 tonna szakítószilárdságú, hőnek, UV sugárzásnak ellenálló koronabiztosító kötelekkel a koronaágakat összekötik, melynek következményeként erős szél hatására a fakorona együtt mozog, ezáltal a különálló koronaágak leszakadása elkerülhető. A koronabiztosítás alkalmával a sérült, száraz koronaágak is eltávolításra kerültek, melyet szakszerű faszem kezelés követett.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város helyi védett értékei

Védett terület/objektum	Védett érték
Csácsi Arborétum	Franciaperjés dombvidéki rétek, bükkösök, gyertyános tölgyek, bokorfüzesek, égerligetek, tájidegen fenyvesek, folyóvizek, állóvizek, más védett növényfajok Az erdő a zalai erdőtársulások jellemző, fajban gazdag képviselője.
Deák téri park	Dendrológiai értékek, idős, hatalmas fák, melyek a vegetációs időszakban jelentős esztétikai értéket képviselnek: döntően juharlevelű platán.
Platánsorok (Platán sor, Landorhegyi, Zrínyi és Bíró Márton utca)	Urbánus környezetben esztétikai céllal telepített, az út mellett álló hatalmas platánok.
Baross liget	Dendrológiai értékek, idős, hatalmas fák, melyek a vegetációs időszakban jelentős esztétikai értéket képviselnek: döntően juharlevelű platán.
Göcsej-Palatinus Étterem és Panzió kertje	A kert területén található dendrológiai értékek, hatalmas, idős fák, melyek a vegetációs időszakban jelentős esztétikai értéket képviselnek.
Szenterzsébethegyi gesztenyefa	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős 450 éves gesztenyefa 2013-ban a lakosság a város fájának választotta. Az országos <i>Év fája</i> verseny 5. helyezetteje.
Olai temetőben lévő hársfa	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős hársfa, mely 2015-ben az országos <i>Év fája</i> versenybe lett benevezve.
Megszűnt olai vasútállomásnál lévő hársfák	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős hársfák.
Botfai vadgesztenyesor	A jelentős botanikai értéket képviselő, idős

	vadgesztenyefák.
Azáleás völgy	Arborétum jellegű, telepített dendrológiai értékek.
20145 hrsz.-ú ingatlanon lévő hársfa	Idős korával jelentős botanikai és esztétikai értéket képviselő hársfa.
Parkerdő	Változatos erdei élőhely, kialakított dendrológiai gyűjtemény.
Pálosfai-patak völgye	Változatos erdei élőhelyen, természetközeli állapotok.
Bozsoki-domb	Természetközeli állapotok, értékes növény- és állatvilág.
Bozsoki és Szabadság u. K-i oldalán lévő gömbkőrös fasor	Településrész egységes utcaképet biztosítja, jelentős esztétikai érték.
Andráshida utca 33/A. szám alatti, 7288/13 hrsz.-ú ingatlan parkja	Park esztétikai állapotának és az összefüggő zöldterületnek a megőrzése a védetté nyilvánítás célja.
Zalaegerszeg, Kossuth Lajos u. 3. sz. alatti hársfa	Idős korával jelentős botanikai és esztétikai értéket képviselő hársfa.
Batthyányi u. 2. sz. alatti Göcseji Múzeum előtt álló juharlevelű platánfa	A védelem célja az idős juharlevelű platán hosszútávú védelme, mely idős korával jelentős botanikai és esztétikai értéket képvisel.

2019-ben a Platán soron található - helyi védelem alatt álló – platánfák szükség szerint koronabiztosítása, a száraz ágak eltávolítása és a fasebek kezelése történhet meg.

8.4. Környezet egészségügyi feladatok

A környezet- egészségügy célja a lakosság egészségét megőrző környezet kialakítása és fenntartása. A feladat azonban rendkívül összetett, széles körű, sokrétű, ezért Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése korábban elfogadta a város Egészségtervét, amelynek felülvizsgálata 2010-ben megtörtént. Az elfogadott Egészségterv célja, hogy Zalaegerszeg város lakosai életfeltételeinek, életminőségének, s ezen keresztül az itt élő emberek egészségi állapotának javítása az élet minőségét befolyásoló tényezők változtatásán keresztül. A terv részletesen tartalmazza a vonatkozó célokat. A jövőben az egészségfejlesztési cselekvési terv programjait a felmerülő szükségleteknek, igényeknek megfelelően, a helyi lehetőségekhez, sajátosságokhoz igazítva tovább kell folytatni. Az allergén gyomnövények elleni védekezést az önkormányzati bel- és külterületi ingatlanokon, árkokban, útszegélyeken kaszálással, vegyszeres gyomirtással oldottuk meg. Elhanyagolt, gyomos magántulajdonú ingatlanok esetében a terület rendezésére irányuló felszólítás kiküldésével, végső esetben bírság kiszabásával lehetett eredményt elérni. A védekezéssel/kötelezettségekkel kapcsolatosan a lakosság médiákon keresztül történő tájékoztatása folyamatos volt.

Környezet-egészségügyi feladat részeként a 2019-ben továbbra is folytatni kell az allergén gyomnövények elleni védekezést.

9. LOCAL AGENDA 21

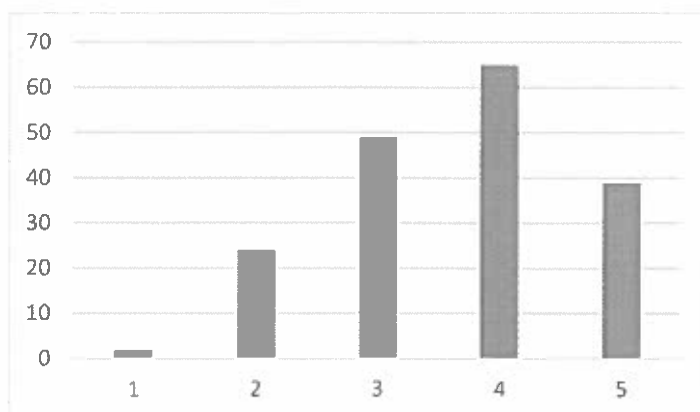
Az Európai Unió Bizottsága, valamint a Magyar Kormány a pályázati támogatások egyik horizontális alapelveként határozta meg a fenntartható fejlődés biztosítását, így minden projektet úgy kell megvalósítani, hogy az a fenntartható fejlődést, ezen belül a környezet védelmét és állapotának javítását előmozdítsa. Az uniós pályázatok fenntarthatósági vállalásai között szerepel a környezettudatos menedzsment és tervezés keretében a Fenntarthatósági terv vagy program megléte. Ezért a város elkészítette a Local Agenda 21 Környezeti Fenntarthatósági Programot, mely előírja, hogy a dokumentumban foglalt célok megvalósulását évente felül kell vizsgálni. *A felülvizsgálat eredményei és a megtett intézkedések részletei jelen Programban kerülnek részletesen bemutatásra.*

10. Társadalmisítás

10.1. Interreg Magyarország-Horvátország Határon Átnyúló Program

A 2.4. fejezetben részletesen ismertetett projekt kapcsán közvélemény kutatás (on-line kérdőív) is készült, melyre - egyebek közt - az alábbi válaszok érkeztek:

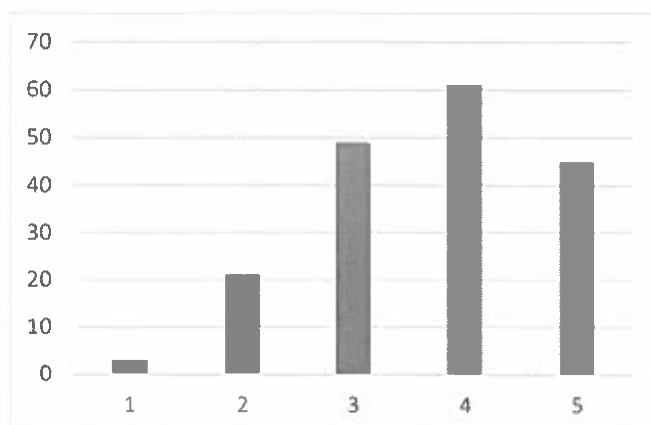
Elégedett vagyok az önkormányzat hulladékkezelő szolgáltatásával. Egyáltalán nem értek egyet (1) - teljes mértékben egyetértek (5).

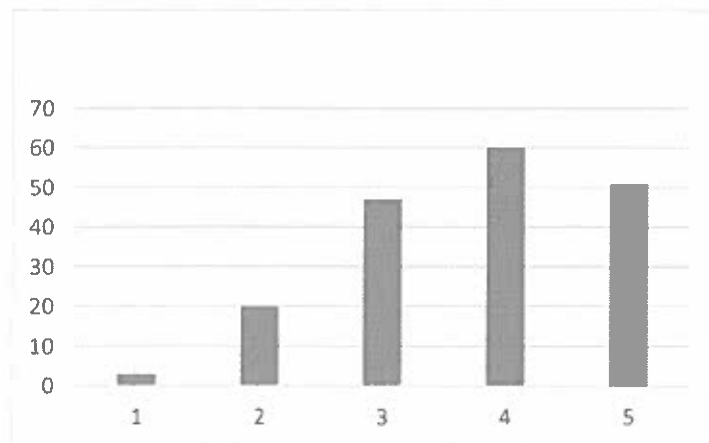
Ön szétválogatja a hulladékot?

A helyi kommunális szolgáltató hatékonyan szervezi a hulladék eltávolítását. Egyáltalán nem értek egyet (1) - teljes mértékben egyetértek (5).

Önkormányzatunk támogatja/ösztönzi a szelektív hulladékgyűjtést? Egyáltalán nem értek egyet (1) - teljes mértékben egyetértek (5).

10.2. MVM Partner által készített Fenntartható Energia és Klímaakcióterv

Felmérés készült a lakosság körében, amelynek témája a környezettudatos városi fejlesztések iránti attitűd, illetve a lakosság a döntéshozatalba való integrálásának lehetséges megoldásai voltak. A felmérés alapján a résztvevők számára nagyon fontos a környezettudatosság, saját meglátásuk szerint a mindennapokban tesznek a környezetvédelemért. Háromnegyedük a hulladékot szelektíven gyűjti, továbbá a válaszadók fele gyalogosan vagy biciklivel (is) közlekedik. A döntő többség a készülékek vásárlásánál az energiatakarékost részesíti előnyben, használtuk során is törekszik az energiatakarékosságra. Ugyanakkor környezetvédelmi szempontból tömegközlekedést csak a megkérdezettek negyede használ, illetve a jelentős anyagi kiadással járó ingatlan felújításnál sem elsődleges szempont az energiafelhasználás csökkentése.

Tízből kilenc válaszadó szívesen részt is venne egy programban, ahol a fejlesztési terveket személyesen ismertetik, és kétharmaduk szívesen tovább is adná az ott elhangzott információkat. A terveket alakításában is részt vennének, megosztanák saját véleményüket, nem csupán passzív hallgatóként figyelnenek a tájékoztatókon. Erre a legmegfelelőbb módnak az online formájú kérdőívet tartják, de minden ötödik válaszadó akár nyilvánosan is hozzászólna a témához. Nyitottak a tájékoztatásra, leginkább személyesen szeretnének hallani a várható fejlesztési tervekről, ezért a városi rendezvények és a fórumok azok, ahol a téma iránt érdeklődőket a leginkább meg lehet szólítani. Véleményüket ugyanakkor inkább anonim módon szeretnék kifejezésre juttatni, ezeken megfelelő formája lehet a kérdőíves adatgyűjtés.

A szemléletformálásra főként az aktív, több érzékszervre ható eszközöket tartják megfelelőnek és egyetértnek azzal, hogy a leghatékonyabb módszer, ha az oktatási intézményekben kezdik az ismeret átadást. Hatékony szemléletformáló eszköznek tartják még a városi rendezvényeket és a tematikus közösségi terek kialakítását. A passzív eszközök közül, a jelenlegi kommunikációs trendekre reflektálva, a közösségi médiában történő kommunikációt tartják leghatékonyabbnak. A környezettudatos attitűdből következően a válaszadók háromnegyede fontosnak tartja, hogy a környezetvédelmi tervek mindenki számára elérhetőek legyenek. A legszívesebben a tervekről weblapokon és lakossági fórumokon tájékozódna. Úgy vélik, hogy a környezeti fenntarthatóságot növelő intézkedések mind az egyének, mind a közösség életminőségét javítaná, de összességében az egyéni szerepvállalást fontosabbnak érzik. A szemléletformálás illetően a leginkább támogatott a fiatal korosztály nevelése, de a városi rendezvényeken való ismeretátadás is népszerű.

A közlekedési fejlesztések közül a kerékpárutak építésének támogatását emelték ki, ahol a város sokat tehetne a károsanyag-kibocsátás csökkentéséért. A megkérdezettek a város és a személyes érdekeik között nem tesznek különbséget, azokat a területeket jelölték meg a város számára fejlesztendőnek, amelyek számukra is a legfontosabbak, mint a közintézmények energetikai fejlesztése illetve a kerékpárutak építése.

A vélemények alapján a városi tömegközlekedés fejlesztést igényel, mivel csak minden második tömegközlekedő érzi magát biztonságban a járműveken. A városi buszokat rendszeresen igénybe vevők egyetértenek azzal, hogy a járműpark elavult, koros járművekből áll, amelyeknek nagy a zaj- és környezetszennyezése. Megoszlanak a vélemények aszerint, hogy a közösségi közlekedés igénybevételével időt takarítanak meg, csupán minden második városi buszokat használó gondolja úgy, hogy a tömegközlekedés használata időtakarékos, ugyanakkor kiemelendő, hogy a válaszadók fele önkéntesen és nem kényszerből használja a közösségi közlekedést. A pozitív hozzáállás megmutatkozik abban is, hogy a városi tömegközlekedésről alkotott véleményük egyértelműen javulna, amennyiben a városi döntéshozók elektromos buszokra cserélnék a járműflottát. Számos előnyt társítanak az elektromos buszok használatához, mint a zajszennyezés csökkenését és a városi levegő javulását, szolgáltatás színvonalának emelkedését és a környezettudatos szemlélet erősödését, ugyanakkor a csere a válaszadók számára nem egyértelműen járulna hozzá az autós forgalom csökkenéséhez, csupán minden második megkérdezett szerint növekedne a helyi járat népszerűsége az intézkedés hatására. A válaszadóknak - véleményük szerint - egyértelműen javulna az életminősége, ha a károsanyag-kibocsátás csökkenne. Egyetértenek azzal, hogy a városi környezettudatos fejlesztések példát mutatnak a lakosságnak, hatásukra javul a lakosság életminősége, növelik a város értékét és szerethetőbbé válik a település.

Az autóvásárlásnál a válaszadók döntését főként az érzékenyséjük és a biztonság iránti igényük befolyásolja. Azokat a szempontokat tartják a legfontosabbnak, amelyek összefüggésben vannak az autózáshoz kapcsolódó költséggel, így a beszerzési ár, a fenntartási költségek és a fogyasztás. Emellett kiemelten fontos szempontnak bizonyult a biztonság is. Az autó mérete, illetve széndioxid-kibocsátása iránt inkább közömbösek. Az elektromos autók legfontosabb előnyének egyértelműen a környezetkímélő használatot tartják. Emellett az első három legfontosabb szempont között szerepel még az alacsony zajszennyezés és az alacsony fenntartási költségek. Továbbá sokak számára előnyt jelent az ingyenes parkolás, illetve a technológia modernsége a válaszadók közel fele számára vonzó jellemző. Az autók töltését leginkább otthon tudják elképzelni, a válaszadók döntő többségének nagyon fontos, hogy otthonában rendelkezésre álljon az ehhez szükséges infrastruktúra. A munkahelyi töltést illetően már megoszlanak a vélemények, kétszer annyian gondolják fontosnak, hogy a munkahelyükön tölteni tudjanak, amint akiknek ez nem lényeges. Sem a vendéglátóipari-egységek, sem a közhivatalok közelében véleményük szerint nem szükséges töltőket kialakítani. Megoszlanak a vélemények a bevásárlóközpontban, valamint az autóbusz- és vasútállomás közelében elhelyezett töltőkről, a megkérdezett felének fontos, míg minden második válaszadónak közömbösek ezek a helyszínek. A felmérésben résztvevők nyitottak az elektromos gépjárművek használatára, tízből kilenc válaszadó fontosnak tartja az elektromos gépjárművek terjedését.

A válaszadók szerint a városi környezettudatos fejlesztések volumenét növelni kellene, de továbbra is az egyén szerepét tartják a legfontosabbnak a környezetszennyezés általános csökkentésében. A felmérésben résztvevők határozottan pozitív véleménnyel bírnak a városi vezetésnek környezettudatos attitűdjéről. Meglátásuk szerint a városi döntéshozóknak fontos, hogy a városi fejlesztési hozzájáruljanak a környezet minőségének javulásához, környezettudatossági szempontokat már a fejlesztési tervekben is szerepeltetnek. A válaszokból kirajzolódik, hogy a környezet fenntarthatóságát a válaszadók közel érzik magukhoz, érintésként van arra igényük, hogy részt vegyenek a döntéshozatali folyamatban.